

PREZIDENTAS LANDSBERGIS BALTUOSE RŪMUOSE (Specialiai iš Washingtono)

Antanas Dundzila

Lietuvos Prezidento Vytauto Landsbergio, kartu su Latvijos ir Estijos ministrais pirmininkais, atsilankymas gegužės 8 d. pas Prezidentą Bush'ą yra laikytinas nesekmingu.

The Washington Post gegužės 9 d. laidoje, visai kito straipsnio rėmuose paminėjo ir mums rūpimą vizitą. Į prašymą leisti Lietuvai, Latvijai ir Estijai jungtis į Europos Saugumo ir Bendradarbiavimo Tarybą (Conference on Security and Cooperation in Europe, CSCE) JAV Prezidentas atsakęs, kad "jis apie tai norėtų pasikalbėti su Prezidentu Gorbačiovu".

Toks pareiškimas skamba visai, kaip pasakymas mažam vaikui – "Palauk, aš pasilabėsiu su tavo tėvais...", ar ne? Kai kalbama tokiomis normomis, ką iš tikrųjų turi reikšti papūgiš kai vis kartojama Pabaltijo kraštų okupacijos nepripažinimo politika? Pagal Baltųjų Rūmų spaudos sekretorių M. Fitzwater, šią nepripažinimo politiką susitikimo proga Bush'as vėl, daug kartų kartotą pasakymą, lyg neturėdamas ką pasakyti, išpažino...

Gegužės 9 d. New York Times žiniose prezidento Landsbergio ir latvių, estų ministrų vizitui buvo skirta dar mažiau vietos. Buvo pacituotas Latvijos Ministras Pirmininkas Ivars Good-

manis, kad JAV Valstybės Sekretorius Baker'is pataręs "siekti nepriklausomybės tokiu būdu, kad Maskvai nebūtų gėdos" (...establish their independence in ways "which also save face for the Soviet Union"). Trumpai drūtai, tai reiškia, kad siūloma eiti Gorbačiovo su- raizgytu, pabaltiečiams neįmanomu ir nepriimtiniu so- vietų įstatyminiu keliu. Trumpai drūtai, tai irgi nau- jas, nepalankus mums posū- kis JAV laikysenoje.

Tos pačios dienos New York Times laidoje tilpo Lietuvai palankūs William Safire komentarai. Safire apie mus rašo jau ne pirmą kartą. Tačiau čia ne žinios, bet reguliariai rašančio, pro- fesionalo žinių komentato- rius nuomonė. Ji, be abe- jo, svarbi, bet tai vis tiek ne iš Baltųjų Rūmų burmos.

Straipsnis užvardintas jau girdėtu siūlymu Prezi- dentą Landsbergį apdova- noti Nobelio taikos premija. Autorius pažymėjo, visai pa- našiai kaip pereitos savaitės DIRVA, kad Prezidentas Landsbergis atvyko į Wash- ingtoną Lietuvos Pasiuntiny- bės apylinkėje siaučiančių riaušių metu. Ta tema ir Lietuvos Prezidentas paci- tuotas: "Egzistuoja tam tikri panašumai. Tam tikra pras- me aš jaučiuosi namuose..."

Pusryčiaujant, komenta- toriui Lietuvos Prezidentas pastebėjo, kad vakarų demo-

Lietuvos Respublikos pirmoji pora Washingtono: Lietuvos Prezidentas Vytautas Landsbergis ir Gražina Landsbergienė.

kratijos su Pabaltijo kraštais kalba lyg klausytojui pro pe- tį, nežiūrėdamos į akis. Čia tiksliai, gražiai apibudinta liūdna mūsų padėtis. Safire vis dėl to teigia, kad Bush'as bando Pabaltijo kraštams padėti.

Straipsnis baigiamas pa- tarimu norvegams atitaisyti 1990 metų Nobelio taikos premijos fiasko: šiais metais taikos premiją paskirti lais- vinimo čempionui, Vytau- tui Landsbergiui.

Jei tai įvyktų, būtų labai įdomu. Tada, susitikę de- rėtis dėl atsiskyrimo, abu būtų lygūs – Nobelio taikos premijos laureatai... Tik paskutinis atėjęs pirmojo nuodėmės nuplauti.

KOMPROMISAS AR TAKTINIS MANEVRAS?

**Nauja sąjunginė sutartis •
Pripažįstama teisė atskirti •
Už laisvę teks brangiai mokėti?**

Antanas Butkus

New York Times savai- tinėje apžvalgoje Sergejus Schmemanas rašė apie "Pre- zidentinių viršūnių konfe- renciją", kuri įvyko Mas- kvos priemiestyje dar prieš komunistų partijos centro komiteto posėdį. Jame, pa- sak Jelcino, kuris, kaip ži- nome, yra vienas iš stipriaus- ių Gorbačiovo politinių priešininkų, Gorbačiovas daug klausėsi ir nebruko savo ankstyvesniųjų pažiū- rų. Kadangi Jelcinas, pa- prastai nėra lengvai įtikina- mas, šis jo pareiškimas duo- da vilties, kad Gorbačiovas pagaliau suprato, jog įsaki- nėjimais nieko nebegalima padaryti. (Prie tos situaci- jos daug prisidėjo ir gasioji Gorbačiovo perestroika – glasnost).

Nepriklausoma "Inter- fakso" žinių agentūra atpa- sakojo tą Jelcino pasisaky- mą, virš 9 valandas užtruks- iam susitikime. Jungtis to "Prezidentinio viršūnių" su- sirinkimo pareiškimas pripa- žino, kad naujoji sąjunga ga- lės būti sudaryta tik per dis- kusijas tarpe suverenių res- publikų, bet ne per potvar- kius bei įsakymus iš centro.

Iš savo pusės respublikos pasižadėjo vykdyti veikian- čius įstatymus, kol nauji bus paruošti ir pasistengs suval- dyti labai nepaklusnias dar- bininkų sąjungas ir kitus de- monstrantus.

Šis susitarimas rodo la- bai dideles nuolaidas iš Gor- bačiovo pusės, kuris pasta- raisiais mėnesiais darė vis- ką, kad centras valdytų res- publikas. Tačiau niekas iš susirinkusiųjų dėl to susita- rimo nešokinėjo iš džiaugs- mo, nes per šešis Gorbačio- vo valdymo metus tiek daug pažadų, programų ir įsaky- mų buvo sulaužyta ir tiek daug idėjų vilčių sužlugdy- ta.

Skeptikai teigia, kad prieš pat Komunistų partijos šaukiamą nepaprastą suva- žiavimą, kuriame tikėta daug "pylos" Gorbačioviui iš ultrakonservatyviųjų, tos nuolaidos atsiskyrimo sie- kiančioms respublikoms yra tik taktikos pakeitimas įba- ginti konservatorius.

Gorbačiovas, skeptikai pabrėžia, niekad neparo- dė, kad jis rizikuoja atsisa- kyti valdžios. Perestroika ir (Nukelta į 3 psl.)

Vytautą Landsbergį Bostono aerodrome, pasitinka LSS vyriausia skautininkė Birutė Banaitienė ir vyriausios skautininkės pavaduotoja Laima Kiliulienė.

Girdėta iš Vilniaus

Balys Gaidžiūnas

• **MOKSLO METŲ PABAIGA** atneša daug rūpesčių aukštąsias mokyklas baigiantiems. Daugumai teks darbus susirasti patiems. O darbų didžiuliuose Lietuvos miestuose labai nedaug. Į mažus miestelius, ypač į valstybės pasienius kaip ir vengiama keltis, nors ten darbų daug daugiau.

Sunkiausia darbus susirasti ekonomistams, kurie dabartinėms sąlygoms. viską pertvarkant, kaip reikiant neparuošti. Sunku ir rusų kalbos specialistams, nes į vidurines mokyklas įvedama anglų, vokiečių ir kitos vakarietiškos kalbos. Daug lengviau darbus susirasti galės fizikai, matematikai, elektronikos specialistai.

Rašoma, kad vien į Vilniaus aukštąsias mokyklas šiemet nori įstoti net 4355 vidurines mokyklas baigusieji. O priimti galėsia tik apie 1000.

• **SUĖJUS KETURIEMS** mėnesiams nuo TV bokšto ir spaudos rūmų užėmimo, vėl buvo suruoštos tūkstantinės minios demonstracijos. Buvo kartojama, kad per 2000 televizijos ir spaudos darbininkų negali įstoti ir dirbti savo pastogėje. Buvo priminta ir tai, kad komunistinės televizijos propagandos iš užimto pastato, tesiklauso tik 3 %. O laikinai iš Kauno transliuojamų programų klausosi 64 %.

• Į **VILNIŲ DABAR DAŽNOKAI** suvažiuoja žydai kultūrininkai iš įvairių kraštų svarstyti savųjų reikalų. Vilnius, kuris pasauliniu mastu žydams yra buvęs antrąją Jeruzale, buvo ir tebėra patraukli susitikimo vieta. Praėjusią savaitę vėl buvo toks suvažiavimas ir kelias dienas vykusios žydų kultūros svarstybos. Apgailėta, kad Vilnius, buvęs žydų knygų ir kitokių spausdinių centru, dabar tuo jau nebegali pasigirti.

• **JAU ESAME MINĖJĘ**, kad Vytautas Landsbergis, iš JAV grįždamas į Lietuvą sustos Vokietijoje. Jo pasitarimų programos Lietuvoje kol kas dar nežinome. Tik manoma, kad jis stengsis paspausti Vokietijos politikus, kad atsimintų, jog tuometinė Sovietų Sąjunga ir Vokietija Lietuvą įstūmė į didžiules vergijos bėdas, o dabar beveik tyli, primiršę tuos lietuvių tautos išsilaisvinimo sunkumus. Vokietijoje V. Landsbergis būsiąs 1 1/2 dienos ir per Lenkiją grįž į Lietuvą.

• **PAGARSĖJUSIOJ GINTARO** vagystės byloje kol kas suimta penki asmenys. Du iš jų tiesioginiai gintarą pavogę, vienas, norėjęs gintarą išvežti į Vokietiją ir du – talkinė vagystėje.

Byla dar tebėra tardytojo rankose. Kai tardymas bus baigtas, atrodo, kad bus ir daugiau areštų. Bylos paruošimas teismui baigsis už mėnesio.

• **MARTYNUI MAŽVYDUI**, pirmųjų lietuviškų knygų autoriui pagerbti, prie Ragainės bažnyčios (Ragainė dabar rusų vadinama Nemanon), bus pastatytas paminklas. Ten būsianti pastatyta ir vidurinė Mažvydo mokykla. Joje bus ir specialios klasės mokytis lietuvių kalbos.

Tas geras žinias skelbiant reikia neužmiršti, kad kol visa tai dar neįvykdyta, reikia nuolat spausti, kad įvyktų.

• **ŠIUO METU LATVIJOJE** gyvena apie 30,000 lietuvių. Nors ir labai pavėluotai, bet lietuviai jau susiorganizavo Rigoje, Liepojuje, Jelgavoje, Daugpilyje ir Bauskėje. Susiorganizavę jau pradėjo kalbėti ir apie lietuviškas mokyklas.

Prieš Antrąjį pasaulinį karą Latvijos lietuviai buvo daug geriau susiorganizavę, turėjo savo mokyklas ir spaudą. Reikia tikėti, kad pajudėję nesustos vietoje.

• **ILGĄ LAIKĄ** iš Sovietų sąjungos nebuvo girdima oficialaus balso apie atsteigtą Vytauto Didžiojo Universitetą. Ir štai jis atsirado, kada iš Maskvos prabilo Komunistų partijos pareigūnas pranešdamas, kad pastatas, kuriam universitetas įsikūręs, priklauso partijai. Atseit, supraskit, kad jis partijai reikalingas. Anksčiau tam pastate buvęs partijos švietimo skyrius. Tai dar vienas, oficialus noras, kurį gali užimti juodosios baretės.

• **IŠ VILNIAUS Į MASKVĄ** vėl pasiųsta speciali telegrama reikalaujanti, kad atsakytų, kodėl vėl nieko negirdėti apie Sovietų sąjungos Lietuvos derybas. O taip pat, iki šiol negražintas ir nė vienas pastatas, kuriuos užėmė jų Vidaus reikalų ministrui pavaldi vidaus kariuomenė.

• **SOVIETŲ ŽINIŲ AGENTŪRA** Tassas išplatino žinią, kad suvažiuos Vilniaus krašto delegatai ir svarstys autonominės Vilniaus srities įsteigimą. Kiek žinia, tokios srities įsteigimui dabar priešinas ir Vilniaus Krašto Lenkų Sąjunga. Žodžiu, einama per jų galvas, kad ir vėl būtų naujai nesantikai medžiagos.

• **IŠ PROVĖNIŠKIŲ** sunkiųjų darbų stovyklos pabėgo ilgom bausmėm, už labai didelius prasikaltimus nuteisti 9 kaliniai. Jie sugebėjo, sargybiniams nepastebint, išsikasti pabėgimo tunelį. Alermuota visos Lietuvos policija.

• **KOKĮ TERORĄ** Lietuvoje vykdo juodosios baretės, galima suprasti iš pranešimo, ką jie darė su vienos muitinės ir pasienio sargybiniais, esančiais prie Lietuvos–Gudijos sienos. Jie, gerai ginkluoti, suareštavo 10 vyrų, juos sustatė į eilę ir kelias minutes, tarsi norėdami juos sušaudyti, šūvių leido virš jų galvų.

Kada, po ilgiau trukusio teroro pasisekė susirišti su juodųjų barečių vadovybe Vilniuje, buvo atsakyta, kad tai tik prasimanymas ir to visai nebuvo.

Vytautą Landsbergį sveikina Petrutė Rentelienė, Tautinės Sąjungos Bostono skyriaus pirmininko Juozo Rentelio žmona.

Ševardnadze Vašingtone apie Lietuvą

Amerikoje lankydamasis buvęs sovietų užsienio reikalų ministeris E. Ševardnadze, gegužės 8 d. priešpiečių vaisėms buvo pakviestas su didžiausio Washingtono dienraščio, The Washington Post, redakcijos kolektyvu. Kaip kad buvo pranešta gegužės 8 d. Washington Post laidoje, įdomaus ir gana atviro pokalbio metu Ševardnadze užsiminė ir Lietuvą.

"Aš negaliu sau atleisti", – cituoti jo žodžiai, už tai, kaip Kremlius bandė derėtis su Lietuva. Mes praradom galimybę sprendimui, o to pasekoje – nereikalingai, tragiškai žuvo aukos Lietuvoje.

Šitaip lygiai po metų kalba asmuo, kuris 1990 pavasarį Vašingtone išlipęs iš lėktuvo korespondentams dėstė apie visų laukiamas "atsakomingas derybas" su Lietuvos delegacija.

Ševardnadze ir anksčiau kalbėjo apie Lietuvą

Mus yra pasiekęs 1991 m. balandžio 17 d. Kauno Tiesos numeris. Jame yra atspausintas Ševardnadzės pasisakymas apie Lietuvą.

Lietuvos žinių agentūra Elta, oficialiau pranešime taip rašo:

su Lietuva pasielgta neteisingai

"Aš, pavyzdžiui, negaliu atleisti sau ir kitiems to, kaip buvo vedamos derybos su lietuviais... Mano nuomone, jose buvo siekiama griežto paklusnumo: yra Centras ir yra "periferija". Kai toks požiūris, sunku rasti bendrą kalbą", – teigia buvęs TSRS užsienio reikalų ministras Eduardas Ševardnadzė, kuris pasidalijo mintimis apie situaciją Tarybų Sąjungoje su TSRS liaudies deputatu, Maskvos laikraščio "Literaturnaja gazeta" vyriausiuoju redaktoriumi Fiodoru Burlackiu.

Savo samprotavimuose žinomas tarybinis veikėjas dažnai paliečia klausimus, vienaip ar kitaip susijusius su Lietuva. Pateiksime kelias mintis:

"Esant nesantaikos ir rietenų atmosferai inscenizuojami susirėmimai, vykdomos jėgos panaudojimo akcijos – neretai be teisėtos valdžios žinios"... "Deja, prieš mūsų akis tokie įvykiai: Vilnius, Ryga, po to kovo 28 diena – demonstracija Maskvoje ir barikados aplink Kremlį. Tą dieną vaikštinėjau gatvėmis ir buvau sukrėstas"... "Būtų ga-

lima toms valstybėms, kurios ryžtingai nusiteikusios išstoti, taikyti Bendrosios rinkos tipo ekonominės asociacijos formą. O mūsų tokios nuotaikos, kad jeigu jos išeina, mes nutraukiame visus ekonominius ryšius".

Didelį straipsnį apie M. Gorbačiovą politiką "pertvarkos" šešerių metų jubiliejaus proga išspausdino "Moskovskije Novosti". Prezidentui priekaištaujama už tai, kas įvyko Lietuvoje: "Ševardnadzė žinojo viską arba beveik viską ir todėl atsistatydino. Pabaltijo variantas žlugdė Ševardnadzės epochos užsienio politiką: Tankai Pabaltijyje atvertė naują politinės istorijos puslapį".

Vytautas Landsbergis su Laisvės Varpo vedėju Petru Viščinu. Jiedu susipažino 1938 m., kada Patras Viščinis gyveno Lenkijos okupuotame Vilniuje, o Vytautas Landsbergis, teturėdamas 7-rius metus, iš Kačerginėsėjo Vilniaus vaduoti... Juozo Rentelio nuotr.

KVIEČIAME KELIAUTI

Atliekame visus pavienių bei grupinių kelionių patarnavimus
Greitas ir profesinis patarnavimas

Vykstantiems į Lietuvą pagal asmeniškų iškvietimus: sutvarkom visus išvykimo dokumentus ir parūpinam geriausiomis sąlygomis lėktuvo bilietus.

Kreiptis pas: Ritą I. Staškutę (216) 991-3321
TRAVEL AGENTS INTERNATIONAL
20320 Farnsleigh Rd. Shaker Heights, Ohio 44122

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVA TEL. (216) 531-8150
FAX. 216 531-8428

P.O. BOX 19191 CLEVELAND, OHIO 44119 - 0191
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
EDITOR: BALYS GAIDŽIŪNAS
DIRVA (USPS 157580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0191

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio • Published Weekly by Amerikan Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. • Subscription per year \$25.00 • Single copy 60 cents.
Prenumerata metams \$25.00, pusei metų \$15.00 • Atskrido numerio kaina 60 centų •
Straipsniai pasirašyti pavarde ar inicialais nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę • Nespausdinami straipsniai grąžinami tik autoriams prašant. • Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

SOVIETŲ IMPERIJOS FIZINIO GRIŪVIMO PRADŽIA

Sovietai sugrąžino Sibiro anglies pramonę Rusijos res publikai. Tai pirmas įvykis, kada Sovietų sąjunga perleido didžiulę pramonę didžiausiai respublikai. Rusija ilgai skundėsi, kad ji tevaldo tik 16 procentų savo turtų. Anglys Sovietų sąjungoje yra pagrindinis energijos šaltinis, tad jo didelio kiekio praradimas labai atsilieps į labai silpną Sovietų ekonomiką.

Kaip žinoma, prieš 20 dienų Gorbačiovas pasirašė sutartį su Rusija ir kitom Sovietų sąjungoje esančiom res publikom dėl jų tarpusavio santykių, tad šis anglies pramonės perleidimas Rusijai rodo, kad prasideda kita era, kur Sovietų sąjunga praras daugiau ir daugiau galios ir vis labiau priklausys nuo atskirų respublikų interesų.

Rusijos parlamento rinkimai įvyks birželio 12 d. Tikimasi, kad Jelcinas bus išrinktas pirmuoju Rusijos prezidentu, nors jam rimtai konkuruoja buvęs Sovietų premjeras N.I. Ryškovas. Gorbačiovo įtaka Sovietų sąjungoje vis silpnėja, ką aiškiai parodė angliakasių streikas Sibire, kuriame jie reikalavo Gorbačiovo atsistatydinimo. Tad šis streikas pasidarė lyg simboliu Gorbačiovo silpnybės įrodymui.

Buvęs Sovietų užsienio reikalų ministras E.A. Shevardnadze apeliavo į prez. Bušo administraciją duoti naujus kreditus Sovietų są-

jungai. Jis tvirtino, kad tas sustiprintų demokratines pajėgas Sąjungoje. Tai buvo jo pirmas vizitas JAV po atsistatydinimo iš pareigų. Tuo pat metu, kaip ir Shevardnadze, Baltuose Rūmuose lankosi ir Lietuvos prezidentas Vytautas Landsbergis.

V. Landsbergis sugestijonavo priešingai – neduoti Sovietams ekonominės pagalbos, nes jie nevygdo jokių ankstyvesnių įsipareigojimų.

JAV administracija šiuo metu svarsto ar suteikti komercinam bankui garantijas, kad Sovietai galėtų grūdus pirkti. Prez. Bushas buvo nusiteikęs papildomų paskolų neduoti, bet susitikęs su Ševerdnadze, gyrė Gorbačiova ir beveik žadėjo grūdams pirkti paskolą duoti. Lauksime, ką pasakys JAV kongresas.

Prezidentas Landsbergis sakėsi patars prez. Bushui susilaikyti nuo tolimesnio Sovietų sąjungos šelpimo, kol pastaroji nekeis dabartinės savo politikos. Paskolą duoti tik tada, sako prezidentas Vytautas Landsbergis, kai sovietai pradės eiti demokratizacijos keliu ir tai įrodys ne žodžiais, bet konkrečiais darbais. Prez. Landsbergis taip pat prašys prezidento Busho, kad de facto pripažintų Lietuvos nepriklausomybę, kad tuo būtų išvengta kita karinė agresija ir kitas kraujo praliejimai.

Gegužės 7 d. Kongreso Rūmų Statulų salėje: Atstovas S. Hoyer, vertėjo pareigose Viktoras Nakas, Lietuvos Prezidentas Vytautas Landsbergis ir Senatorius Alfonse D'Amato. Br. Čikoto nuotr.

KOMPROMISAS, AR TAKTINIS MANEVRAS?

(Atkelta iš 1 psl.)

glasnost, ar net atsisakymas partijos monopolio, buvo tik taktiniai manevrai pereiti iš vienos jėgos bazės į kitą. Ir šiuo atveju, niekas negali pasakyti, kaip stiprūs pasirodys tą susitarimą pasirašiusieji respublikų vadai, kada visuomenė sukiltų, ypačiai kai bus įvestas komendantinis režimas dėl strateginės pramonės.

Tačiau yra ir kita rimta priežastis dėl kurios negalima lengvabūdiškai atmesti naujojo susitarimo. Būtent ir dėl to, kad politikai, skirtingi kaip Jelcinas, ar Kazakstano prezidentas Nazarbajevs, tą susitarimą pasirašė. Pastaruoju laiku visi pamatė savo galios ribotumą. Populiarusis Jelcinas ir galingasis Gorbačiovas gali užblokuoti vienas kitą, tačiau negali atskirai stumtis į priekį ir praveisti savo idėjas. Dar daugiau, visi suva-

žiavimo dalyviai matė pavojų: streikai plečiasi, pakeltos kainos sukėlė didelį nepasitenkinimą, produkcija krinta, užsienio investicija mažėja, respublikos atsisako mokėti centrui. Jeigu nieko nebus daroma, valdžios paralyžius tegali atnešti chaosą ir netvarką, privedant prie kariuomenės, KGB ir policijos valdžios perėmimo. Jau dabar komunistų ultradešinieji viešai reikalauja Gorbačiovo atsistatydinimo ir diktatūrinės valdžios įvedimo.

Vienintelė išeitis – surasti būdą kaip pasidalyti valdžia. Apie tai susirinkusieji net dešimt valandų diskutavo. Įtempimas atslūgo, kai Gorbačiovas su Jelcinu susitarė ir kiti respublikų prezidentai tam susitarimui pritarė ir pasižadėjo dalintis valdžia.

Susitarimo teksto niekas iš anksto nebuvo paruošęs. Svarbiausias susitarimo punktas – sąjunga "suverenių valstybių", bet ne "atnaujintos socialistinės respublikos", kurių norėjo Gorbačiovas. Susitarimas implikuoja, kad respublikos turės pilną nepriklausomybę ir atkurs naują sąjungą iš apačios per nepriklausomų res-

publikų susitarimą, o ne iš viršaus per centro jom suteiktą valdymo galią. Tačiau Gorbačiovas pareiškė, kad galutina naujos sąjungos forma bus federaciją (viena valstybė), o ne confederacija (atskirų valstybių sąjunga).

Susitarime deklaruojama, kad šis dokumentas bus pagrindas naujai konstitucijai, kuri sudarys naują parlamentą ir panaikins Aukščiausiąją sovietų kongresą. Centrinis šio dokumento kompromisas liečia susitarime nedalyvavusias respublikas, kurios yra pasiskelbusios nepriklausomomis, ir kurios atsisakė dalyvauti naujos sąjungos sutarties paruošime.

Susirinkime dalyvavusios respublikos iš Gorbačiovo išsikovojo teisę atsisakyti. Atsisakydamos respublikos bus išjungtos iš bendros rinkos, tuo padarydamos jų atsiskyrimą labai brangų ekonomiškai.

Vieną, ką Gorbačiovas išmoko per šešis metus tai, kad laisvę pajutę jėgos likimą ima į savo rankas. Užklaustas Jelcinas, kas atsitiks, jeigu prezidentas Gorbačiovas ir vėl sulaužys pažadą, atsakė, kad respublikos užbaigs susitarimą be trugdymo iš centro.

mas, koks kad buvo š.m. sausio mėnesyje.

Mes neturime tikslų žinių, bet iš kitų rašinių žinome, kad G. Bush'as tuo reikalu nieko naujo nepasakė, o tik pakartojo daug kartų girdėtą okupacijų nepripažinimo politiką.

A.B.

1991 KELIONĖS Į LIETUVĄ

Nuo 7 iki 14 dienų Lietuvoje
19 įvairių maršrutų

Dauguma kelionių aplenkia Maskvą. Maršrutai įdomūs – Šiluvos Atlaidai, kelionė laivu Baltijos jūroje, Lietuva, Kopenhaga, Varšuva, Helsinkis

Smulkesnėms informacijoms ir lankstinukams, kreipkitės į

BALTIC TOURS

77 Oak St., Suite 4 Newton, MA 02164
Tel. 617-965-8080 Fax 617-332-7781

Svečiai Kongreso Rūmų salėje, gegužės 7 d. įvykusiame priėmime.

Br. Čikoto nuotr.

VEIKLA APIE KURIĄ NESKELBIAMA

Viešai gaunamus dokumentus sklaidant

Antanas Dundzila

Paskutiniame DIRVOS numeryje pranešėme apie 1990 rudenį JAV Lietuvių Bendruomenės (LB-ės) ir Amerikos Lietuvių Tarybos (ALT-os) JAV Transporto Ministerijai (TM-ai) įtektą pareiškimą, kuriame šios dvi organizacijos rėmė tiesioginį oru susiekimo atidarymą tarp Amerikos ir Rigos aerouostų. Kai buvo apsižiūrėta, kad kai kurie ten panaudoti teiginiai yra ar gali būti Lietuvos interesams žalingi, ALT-a savo pritarimą šiam projektui atšaukė, o LB-ė jį atskiru laišku patvirtino. Kadangi apie tokius mūsų veiksmų darbus lietuvių spaudoj anksčiau nebuvo skelbta, dar kėlėme klausimą, kodėl tas viskas vyko paslapčia.

1990 gegužės mėn. Gorbaciovo viešnagės Amerikoje metu buvo pasirašytas praplėstas JAV – Sovietų Sąjungos oru susisiekimo susitarimas. Tuo laikotarpiu buvo skelbiama, kad Bushui ir Gorbaciiovui viršūnių konferencijoje negalėjus susitarti dėl svarbesnių dalykų, pasirašyta bent ši "nereikšminga" sutartis.

Lietuvos reikalai tada buvo kritiški. Krašte vyko Gorbaciovo įvesta blokada. Bushas apie Lietuvą nutilo ir tik džiaugėsi Gorbaciiovu. Dar žinotina, kad 1990 gegužės 26 d. Lietuva, Latvija ir Estija pareiškė, kad Pabaltijo valstybės neduoda savo sutikimų nei JAV-ėms nei Sovietų Sąjungai daryti susitarimus, liečiančius aneksuotų Pabaltijo kraštų teises.

1990 vasarą JAV TM-a pradėjo ruošti sutarties įgyvendinimo planus. Amerikoje atsirado net devynios oru susisiekimo įmonės, siūlančios savo patarnavimus. Riga skridimams (šalia Maskvos, Leningrado, Kijevo, Minsko ir Tbilisio) buvo pasiūlyta vienos oru transporto firmos. Visi miestai tačiau buso laikomi Sovietų Sąjungos miestais.

1990-X-23 d. LB-ė ir ALT-a TM-ai įteikė bendrą, 11 puslapių profesionaliai paruoštą (lietuvių veikloje kiek neįprastai atrodantį) pareiškimą. Jame abiejų lietuvių organizacijų vardu Dr. Tomas Remeikis išdėstė oru transporto tarp Amerikos ir Rigos reikalingumą bei viso kerio pą naudą ir išvadose "stipriai skatino" MT-ją patvirtinti siūlomą oru kelionių ruožą tarp Amerikos ir Rigos.

Pareiškime dokumentuota kas yra T. Remeikis (Di-

rector of Public Affairs of the Lithuanian American Community, Inc. ir t.t.), kas yra LB-ė ir ALT-a, tilpo keli puslapiai apie Lietuvą, apie Amerikos lietuvius ir beveik trys puslapiai apie reikalingumą skraidyti tarp Amerikos ir Rigos.

Tarp konkrečių argumentų LB-ės ir ALT-os dokumente buvo cituota sovietų konsulato statistika, kad 1989 išduota 46,000 vizų kelionėms tarp Pabaltijo kraštų ir Amerikos (p.9); pažymėti Gorbaciovo nuopelnai leidžiant politinius ir visuomeninius pasikeitimus (p. 4, 9); Amerikos lietuvių jaunimo bundantis susidomėjimas savo tėvų žeme; sunkumai, keliaujant į Pabaltijo kraštus per Maskvą ir t.t. Išnašoje (apačioje, p. 10) įrašyta, kad LB-ė (bet ne LB-ė su ALT-a!) visa širdimi remia oru kelionių atidarymą į Rigą, tačiau iš principo pažymi savo prieštaravimą bet kokiam susitarimui su Sovietų Sąjunga, kuris liečia Lietuvą.

Dokumente nėra jokių duomenų, kokia yra Lietuvos valdžios ar JAV pripažįstamo Lietuvos Atstovo Washingtone nuomonė ir ar šiam projektui pritaria LB-ės, ALT-os vadovybių organai. Nepaminėta 1990-III-11 datos reikšmė. Neužsiminta, kad yra ir kitų būdų keliauti į Lietuvą, konkrečiai neskrendant per Maskvą. Geriausiu atveju, dokumentas nesiderino su Lietuvos interesais.

Labai panašų pareiškimą, tik platesnį (20 psl.), įteikė latviai. Latvių vardu pareiškimą padarė Ojars Kalnins, save tituluojas Director of Public Relations for the American Latvian Association. Įdomu, nes paminėta, kad O. Kalnins yra gavęs Latvijos Užsienio Reikalų ministerio įgaliojimą Šiaurės Amerikoje kalbėti Latvijos Užsienio Reikalų Ministerijos vardu.

Latvių pareiškimas kalba taip pat (neaišku, kodėl) apie Lietuvą ir Estiją (p. 9, 10), sumini American Trans Air bendrovę (p.3), su ekskursijomis jau skraidžiusią į Rigą, ir yra prijungęs JAV Valstybės Departamento 1990-VI-4 d. pareiškimą. Pastarajame telpa telegrafiniu stilium surašyti 10 punktų. Jų tarpe yra aneksijos nepripažinimo pakartojimas; kalbama taip pat apie jūrų transporto planus Klaipėdos, Rigos ir Talino uostams; teigiama, kad "our non-recognition policy should not lead to discrimi-

nation against Baltic citizens" (sick!) ir "this is done without prejudice to our non-recognition policy".

Atsirado balsų, kad LB-

ės ir ALT-os pareiškimas prieštarauja Lietuvos interesams arba bent juos kompromituoja. ALT-a tada nuo to bendro pareiškimo atsisakė, o LB-ė savo ankstyvesnę laikyseną atskiru laišku patvirtino. Apie tai bus sekančiame numeryje.

Lietuva medaliuose

Lietuva – papročių kraštas. Tik gerbdami savo kultūrinę praeitį galime svajoti apie tautos išlikimą. Lyg mažus gintarėlius, renkame žymių žmonių nuopelnus, atžymime skausmingas ir džiugias datas.

Kiekviena kultūros meno šaka tai įprasmina skirtingai, savomis meninėmis priemonėmis. Ypač šia prasme dėkingas skulptūrinis medalis, tikras metraštinių, tituluojamas mažuoju memorialiniu paminklu, daugelio dailininkų mėgiamas žanras, paperkantis kameriškumu, mobilumu, transportavimo galimybėmis. Tačiau, toli gražu, ne kiekvienas skulptorius gali pasigirti

savybėmis, kurių reikalauja medalis, todėl ištikimybę jam nedaugelis prisiekia.

Vienas tokių medalio žanro propaguotojų Lietuvoje yra skulptorius Aloyzas Jonušauskas. Anksčiau, jo vadovaujama Lietuvos dailininkų sąjungos medalininkų sekcija, nemažai nuveikė organizuodama kūrybines medalininkų stovyklas Telšiuose, respublikinius medalių konkursus, skirtus V. Dubeneckio 100 metų jubiliejui, . Donelaičio 275-čiui, prof. P. Galaunės 100 metų sukakčiai.

Bet visa tai jau istorija, o šiandien ponas A. Jonušauskas kupinas naujų idėjų, sumanymų, kuriuos įgyven-

dinti viliasi įkūręs Kaune uždarą akcinę bendrovę "Medalis" (adresas: Rotušės a., 26 A).

Artimiausiuose jo planuose serija medalių didiesiems Lietuvos kunigaikščiams (skulptorius V. Kašuba, graveris A. Vaičekauskas), medalis 1991 metų Pasaulio lietuvių žaidynėms, medalis lietuvių trėmimui į Sibirą prieš 50 metų.

Lėšų, gautų už medalius, turėtų užtekti nario mokesčiui, lietuvių dailininkams stojant į Pasaulio medalininkų federaciją, taip pat graviravimo staklių įsigijimui, tolesniam medalininkystės vystymui, menininkų ir graverių stažuotėms užsienyje.

Vardan brangios Lietuvos
Violeta Jasevičiūtė,
Dailėtyrininkė

PIRKDAMI AR PARDUODAMI NAMUS FLORIDOJE

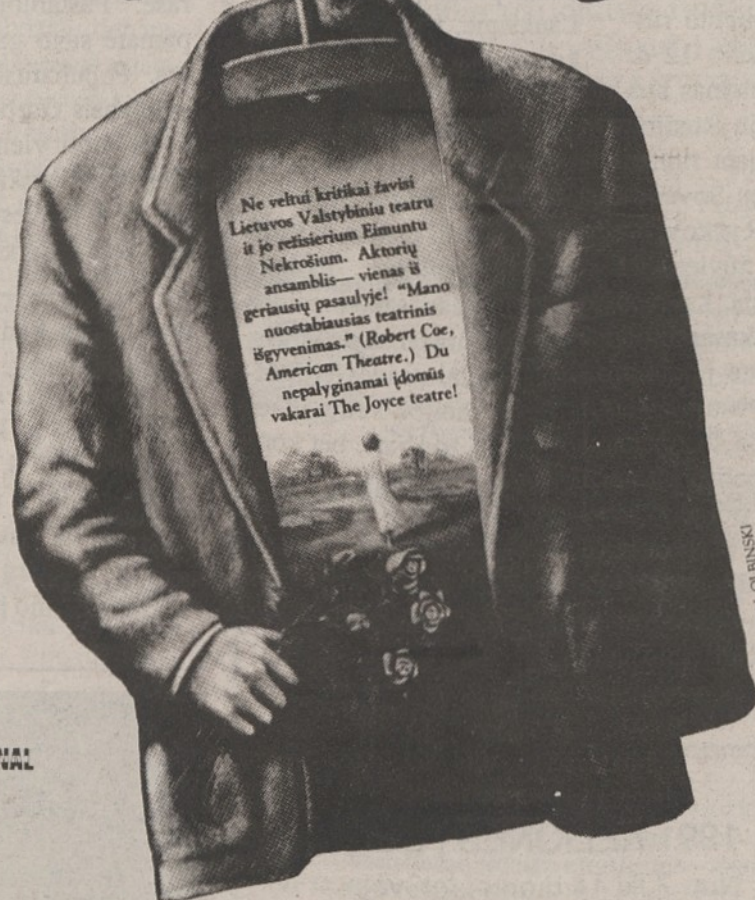
Ft. Lauderdale ir kitose Atlanto apylinkėse, kreipkitės pas EDMUNDĄ CAPĄ Century 21 - Choice Realty. Tel. (305) 943-0946 arba 1-800-462-3028.

BIRŽELIO 13 - LIEPOS 7

The Joyce Theater ir Lincoln Center Theater pristato du scenos veikalus iš Vilniaus

Lietuvos Valstybinis Jaunimo Teatras

DĖDĖ VANIA & KVADRATAS

An event of
**THE NEW YORK
INTERNATIONAL
FESTIVAL
OF THE ARTS**
JUNE 8-23
1991
TRADITION AND INNOVATION IN
MUSIC, DANCE AND THEATER

"NUOSTABU!"

— Los Angeles Times

Spektakliai lietuvių kalboje; vertimas į anglų kalbą vyksta tuo pačiu metu. Ausinės — veltui.

Dėdė Vania- Birželio 13-16 ir 25-30 Kvadratas- Birželio 19-23, Liepos 2-7
Tvarkaraštis: antrd.-penkt. 8 v.v. šešt. 2 v.p.p. ir 8 v.v. sekm. 2 v.p.p. ir 7:30 v.v.
Bilietai: \$30 20 ar daugiau asmenų grupės gauna 20% nuolaidą, \$24.

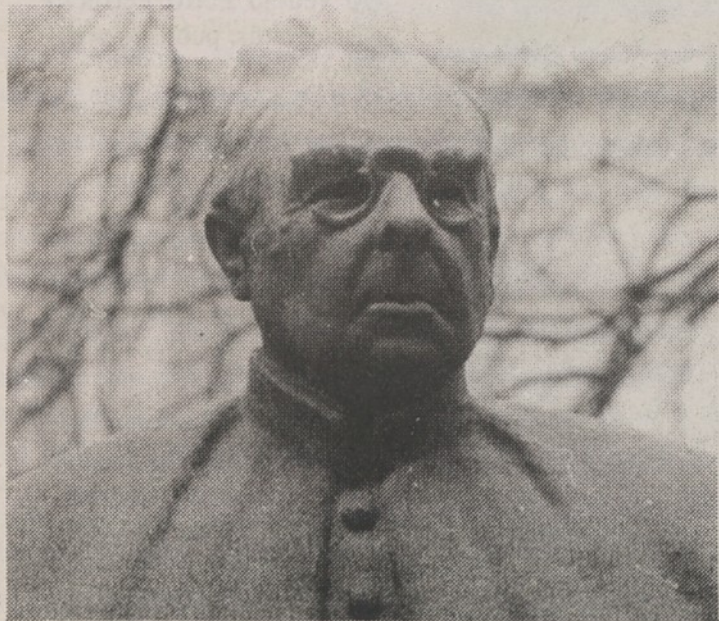
JOYCECHARGE 212 242 0800

THE JOYCE THEATER 175 EIGHTH AVE. AT 19TH STREET, NEW YORK, NY 10011

Maironis lietuviams daugiau negu poetas

[Antano Gudelio klausimus atsako poetas Marcelijus Martinaitis]

– **Plačiai žinomas V. Mykolaičio-Putino pasakymas: "Mano kartos žmonės Maironis daugiau negu poetas. Mes žinome daug didesnių poetų už Maironį, tačiau Maironis mums kažkas daugiau negu jie". Ar neatrodo, kad Maironis lietuviams visados išliks daugiau negu poetas?**

Jau išliko. Tai poetas, kuris išeidamas grįžta, grįžta beveik kiekvienai kartai – vis didesnis ir amžinesnis. Grįždamas atjaunina kartais ir Lietuvą. Vos prieš kelio metai studentai man sakė, kad Maironis jau paseno, kad jis nieko neduoda jaunimui. O štai dabar tie patys jauni žmonės jį gieda! Gyvą Maironį laidojo po joėjusi karta, o jis prisikėlė kitoje, jau po mirties. Galima sakyti, kad ir pats Maironis kartais yra daugiau negu Maironis. Ši laikotarpį vadinčiau trečiuoju poeto grįžimu arba atgimimu. Pirmasis sutapo su tautos pabudimu ir jo kūrybos laiku, antrąjį aš regėjau pokaryje, kai jį giedojo susiglaudę už uždangstytų langų arba vežimuose susodinti išvežamieji... Tai buvo mano pirmoji Maironio literatūros pamoka. Kai persekiojami net žodžiai, dar lieka Maironis, kurio poezija tapo pa žmonių kalba, jų protestu ir susibūrimu. Trečiasis Maironio laikas – dabar.

Pakilimuose arba demokratiškose situacijose žmonės nejaučia ir negalvoja, kad deklamuoja ar gieda tekstą. Tai tampa jų pareiškimu arba pasisakymu, tam tikru aktu ar apeiga, kuri susieja su tautos istorija, jos atmintimi. Maironis labiau nei kas kitas pasižymi tokia vienijančia galia, kuri kartais tarytum užmiega ir reikiamu momentu pabunda. Didelė poezija pasižymi

keista savybe: joje tai atsiranda, tai vėl išnyksta prasmės, kurios tarsi ir neišreikštos žodžiais iškyla skaitant, deklamuojant, giedant. Semiotikai jas vadina nuliniais tekstais. Daugelis Maironio eilėraščių tarsi sugeria aplinkos, gyvenimo, istorijos, tautos atmintį: rodos, kažkas juose įrašo vis naujus ir naujus kartų patyrimus. Tauta ima save atsiminti deklamuoju ir giedodama. Štai V. Kudirkos "Tautiška giesmė" kaip eilėrašties nebūtų tobulas, bet kaip himnas ji sužadina atmintyje visą, ką mes patyrėme ir ko siekėme šį šimtmetį. Tokiais tautos atminties simboliais tapo Maironio "Tėvyne brangi...", "Kur bėga Šešupė"...

Maironis ir yra Maironis, nes jis vienas. Su Maironiu prasideda ir baigiasi maironiška poezija, kurios joks poetas negali pratęsti, nes ją tęsia tauta, įsijausdama į save, savo krašto gamtą ir istoriją. Ko daugiau reikia? Tuščia laukti antro Maironio – supraskime tik šitą. Nes jis užprogramuotas lietuviškai amžinybei...

– **Tačiau kalbėdami apie Maironį kaip daugiau negu poetą, ar kartu nesakome, kad Lietuvos istorija, kultūra tarytum skiria, programuoja poetams misiją būti "daugiau negu poetais"?**

Tai mus aukštinanti ir mus slegianti dalis. Nelaisvė, uždėdama pančius poetui, uždėda ir kūrybos karūną. Taip po Lietuvą vaikščiojo mūsų poetai. Kuris iš jų be kančios, be misijos? Kai viskas surakinta, jie paskutiniai būna nepriklausomi. Kai nelieka didvyrių ir kai nėra politikų, su savo misija ateina poetas, kuriam poezija suteikia teisę į tiesą. Jeigu atidžiai skaitytume

savo literatūrą ir neieškotume joje vien parsidavėlių, pastarųjų dešimtmečių kūryboje rastume tikros nepriklausomos lyrikos, atlikusios savo maironišką misiją.

Kultūra, menas, poezija yra tam tikros programos suprasiti pasaulį ir jame būti. Sunku pasakyti, kas tai yra, bet išlieka šimtus ir tūkstančius metų kaip kokie šaltiniai, iš kurių kyla kalba, judėjimai, politika. Matau, kūrybą vėl bandoma tapatinti su politika. Bet juk Maironio kūryba nėra politiška, to kia ji tampa tik tam tikrose situacijose. Juk dar prieš dešimtmetį buvo plakama už politiškumą pati nekalčiausia mūsų lyrika! Poezija turi daug veidų, daug programų, kurios gali būti įgyvendinamos po šimtų metų. Tokios mūsų programos yra K. Donelaitis, A. Baranuskas, Maironis...

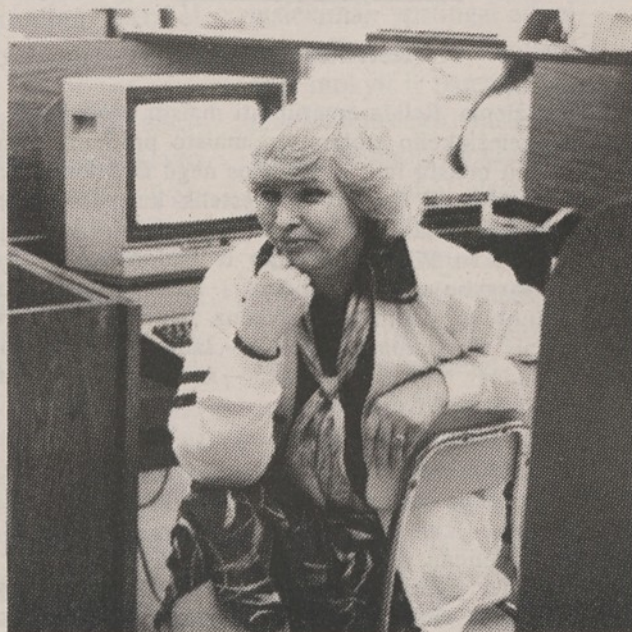
Ką darė bolševikai? Jie niveliavo, perdirbinėjo, mėgindami apvilkti klasiniais marškiniais kaip tik tas giliąsias mūsų kultūros programas. Slopino jas represinėmis priemonėmis, beje, skatindami vien formalų, išorinį meninės raiškos įvairumą. Buvo siekiama, kad Maironis mums niekada nebūtų daugiau negu Maironis, kad jis nekaupytų mūsų dvasinės ir istorinės atminties.

– **Tačiau politika, ideologija nepajėgia aprėpti kultūros bei meno visumos, kitaip sakant, visos kultūros, poezijos programos...**

Tai ir nereikia. Ideologija, politika yra tik maža žmogaus dalis, tam tikros suaktyvintos zonos gyvenime ir kultūroje. Todėl politika menininkui per ankšta – jis ruošiasi dirbti ir po mirties, o politikas – tiek, kiek jis gyvas... Juk Maironis pasitraukė, kai rodos, atsivėrė visi keliai...

– **Ir čia, be abejo, slypi pavojus susikomplicuoti valstybės ir kultūros, politikos ir kultūros žmonių santykiams?**

Valstybės ir poeto klausimas yra amžinas, ir tai nieko natūralu gąsdinti. Jis turi iškilti ir iškyla dabar, kaip ir viskas, prie ko šiandien prisiliečiame. Niekur nebuvo ir nėra tokios valstybės, kad šio konflikto nebūtų. Tik svarbu, kokio lygio – su botagu ar be... Politikai ir menui pavojinga būti labai arti vienas kito. Iš nesenos

Atžymėta ir pagerbta Amanda Muliolienė

Clevelando dioclezijos katalikiškų mokyklų taryba apdovanojo Amandą Muliolienę iškiliosios mokytojos žymeiniu už ypatingus nuopelnus. Šis išskirtinis atžymėjimas balandžio 30 d. buvo įteiktas iškilmingame akte Reginos aukštesniojoje mokykloje. Žymenį įteikė Clevelando ordinaras vyskupas Anthony M. Pilla ir Clevelando dioclezijos katalikiškų mokyklų direktorė seselė Christine Vladimiroff.

Amanda Muliolienė dėsto matematiką ir fiziką Šv. Augustino akademijoje, Lakewood. Bakalauro laipsnį įsigijo Uršuliečių kolegijoje, o mokytojos magistrą gavo Clevelando valstybiniame universitete. Amandos pedagoginio darbo sėkmingumą įrodo suteiktas iškiliosios mokytojos žymuo,

kurį šiemet iš Clevelando ir apylinkės keliasdešimt gimnazijų gavo tik šeši mokytojai.

Priimdama žymenį, Amanda Muliolienė pareiškė, kad jai yra labai džiugu matyti džiaugsmu nušvitusius mokinių veidus, kai jos supranta ir pajėgia išspręsti sunkias problemas. Pasisakė, kad džiaugiasi gautu atžymėjimu ir jaučiasi pagerbta, tačiau ji tiki, kad visi jos gimnazijoje dirbantys mokytojai ir mokytojos taip pat yra verti pripažinimo.

Amanda Muliolienė nuo vaikystės yra veikli skautė, dabar skautininkė ir akademikų skautų filisterė. Daug metų dirbo gražų vadovės darbą Neringos skaučių tunte, mokytojavo šv. Kazimiero lituanistinėje mokykloje ir yra aktyvi Dievo Motinos parapijos parapijietė.

patirties žinome, kaip politika tuoj pat susiurbia meną, siekdama paversti jį priemo ne veikti ir valdyti. Demokratija politiką ir kultūrą atriba, palaiko ryšį per tarpines institucijas. Apie tai mums ir reikėtų galvoti. Daroma klaida, kai politiką ir meną vėl mėginama sublokšti, nieko nepasimokius iš socialistinio realizmo eros. Dabar apgailima, kad tiek mažai menininkų rodosai politikoje. Bet jie buvo vieni iš pirmųjų ir buvo politikai tiek, kiek reikėjo dvasinės kultūros suverenitetui, laisvos kūrybos galimybei, mano minėtai programai atstatyti. Nepriklausoma Lietuva reikalinga nepriklausomam menui bei nepriklausomam menininkui atsirasti. Kol to nebus, mes nebūsime laisvi.

Aukščiausia valstybės paskirtis yra kultūra, jos kūrimas ir saugojimas. Juk ir valstybės būtinumas atsi-

randa su kultūros savimone. Be viso šito žmogiškąja prasme valstybė nereikalinga. Ji gali būti plėšikaujanti orda arba junginys užtikrinti reprodukciją, biologinį tautos tęstinumą. Nualintai tautai buvo iškilusi grėsmė išnykti fiziškai. Tačiau tik šituo pagrindu susikūrusios ir nepakilusios iki antrojo kultūros kūrimo lygmens valstybės būna baisios – tą jau parodė fašizmas ir bolševizmas.

Ima veikti ir kūrybinės savignyos instinktas. Poezija ilgai negali išbūti viešumoje, minioje, nes ji praranda savo asmeniškumą. Juk ir Maironis viešumoje ilgai neišbūna, po kiek laiko jis pradeda skaityti tyliai, susikaupus, vienvėdž. Poezija brėžia trajektorijas tarp viešumos ir vienvėdės, nes jos tikrasis penas vis dėlto yra vienvėdė. Ji rengiasi kalbėti grįžusiems. Jeigu

(Nukelta į 10 psl.)

UŽ GIMTĄ PALAUKE

Antanas Paulavičius

(Ketvirtas tęsinys)

Artėja žiema. Reikia apsirūpinti maisto produktais. Prie Pilviškių geležinkelio stoties yra maisto produktų parduotuvė. Geriau maistą imti iš valdžios negu iš žmonių. Einam aštuonetas vyrų. O čia pat ir miestelis, kur, be abejo, enkavedistų netrūksta. Reikia nutraukti telefono laidus, kad nebūtų ryšio su Pilviškiais. Taip ir padarome. Paskui aš atsistoju sargyboje, vyrai nueina į namą, kurio viename gale parduotuvė, o kitame — gyvena žmonės. Tik žiūriu — bėga baltais marškiniais. „Stok!“ — šaukiu. Jis nestoja, atsisuka į mane. Na, aš žinoma... — Armonaičiui sunku pasakyti, kad jis nušovė tą žmogų.

— Gal nereikėjo jo šauti? — sakau aš jam.

— Gal nereikėjo... Ir aš taip pagalvojau. O kodėl jis bėgo? O kodėl jis atsisuko į mane ir ištiesė pistoletą? Mane būtų paklojęs. Užvirto jis ant tvoros, iš rankų iškrito portfelis. Aš pasiėmiau jį — sunkus. Atsitraukiau toliau ir laukiu vyrų. Jie, išgirdę šūvį, užmiršo apie maistą. Atbėga išsigandę. „Kas eina?“ — klausiu. Pasako slaptažodį — savi. Aš jiems parodžiau grobį. Užiname pas ūkininką sužinoti, kas portfelyje yra. Gal pinigai? Atidarome — vokai, vokai ir visi užlakuoti. Atplėšiam — kalinių apklausa, liudininkų parodymai. Žodžiu, kalinių bylos. Pasirodo, MGB patikėtinis iš Griškabūdžio vežė į Vilnių Šakių apskrities kalinių bylas (karo metu Šakių miestui sudegus, apskrities būstinė buvo Griškabūdyje). Dabar mums paaiškėja skundikų pavardės. Nutarėm, kad reikia perduoti Voverei, Palubių partizanų vadui, tuos dokumentus, kuriuose minimos jų krašto žmonių pavardės. Tegu išsiaiškina skundikus. O kitas bylas pasiliksim sau.

Taip ir padarėm. Voverė tuo laiku buvo apsistojęs pas ūkininką Kaminską. Matyt, buvo įskusta, kad ten rinksis partizanai. Didžiausia strībų ir enkavedistų kirbinė apsupo sodybą. Kaminskas iškėlė rankas, davė suprasti, kad pasiduoda. Nušovė jį. Nupylė bebėgantį Vaičaitį, atsiėmė tas kalinių bylas...

— O jus kur sužeidė? — klausiu aš Armonaičio, — ar ne šios operacijos metu?

— Ne. Kitą kartą... Bet dabar dar noriu papasakoti apie vieną labai svarbų susirinkimą, kuris įvyko miškuose, kur laikėsi „Vyčio“ kuopa. Sukvietė partizanus ir iš kitų kuopų. Dalyvavo patsai „Tauro“ apygardos vadas Žvejys (Baltūsis jo tikroji pavardė), apygardos adjutantas Šarūnas ir kiti vadai. Mus išrikiavo miško aikštelėje. Su karine pagarba, pasitempę sutikome apygardos vadus. Kalbėjo Žvejys rimtu veidu, susirūpinęs dėl partizanų drausmės. Vienus pažemino pareigose, kitus apdovanojo. Ir aš savo vado Meškos buvau pristatytas apdovanojimui. Patsai Žvejys man įteikė apdovanojimo aktą, paspaudė ranką ir palinkėjo, kad ir toliau taip kovočiau, kol Lietuva bus laisva.

— O kada buvo tas susirinkimas, kur jus apdovanojo? — paklausiau.

— 1946 metų spalio mėnesį.

— Tas apdovanojimo raštas tikriausiai žuvo, dingo per visus tardymus, kratas? — sakau Armonaičiui.

— Ne. Turiu, stebuklingai išsaugojau.

Jis atsistojo, nuėjo prie spintos ir paėmė albumą.

— Ieškokite, — sako man. Perverčiau visas nuotraukas. Nieko nėra. Ir partizaniškų nuotraukų nematyti.

— Vis dar bijojau ir niekam nerodžiau. Tik žmona žinojo, kur jis įklijuotas. Dabar jums parodysiu. — Jis atvertė albumo storą viršelį, atplėšė viršutinį lapą atsargiai, kad nesuplėšytų svarbiausiojo dokumento. Ištraukė perpus sulenktą lapą. Išskleidė. Žiūriu į tą kovų relikviją ir negaliu patikėti, kad tai tas pats lapelis, kurį savo rankose laikė Žvejys ir Šarūnas, kurį apygardos štabo būstinėje užrašė:

LIETUVOS RESPUBLIKA „TAURO“ APYGARDA
Laisvės Kovotojų Apdovanojimo

A K T A S Nr. 149

Lietuvos Respublikos Laisvės Kovotojų „Tauro“ Apygardos Žalgirio Rinktinės Vyčio Kuopos būrio kovotojas TRIUPAS... JUOZAS ARMONAITIS, s. Kazimiero, kovoje už Demokratinės Lietuvos Nepriklausomybės atstatymą pasižymėjo sumanumu ir drąsa kautynėse. Už nurodytus žygius ir nuopelnus „Tauro“ Apygardos Vadovybė apdovanoja juostele UŽ NĖSUMĄ.

APYGARDOS VADAS APYGARDOS ADJUTANTAS

Pavergtoji Lietuva

Vadų parašai, antspaudas. Ir trispalvė juostelė įstrižai per visą lapą.

— O kodėl pasirinkai Triupo slapyvardį? — klausiu Armonaičio.

— Visi vyrai sugalvojo sau slapyvardžius, reikia ir man sugalvoti, kadangi be slapyvardžio negalima. Saugumas negalėdavo išaiškinti tikrųjų partizanų pavardžių. Lošiant kartomis triupas svarbiausioji korta, lyg ir koziris, kuris kerta visas kitas kortas. Išgirdau šį žodį, kai vyrai lošė kortomis, ir pasirinkau Triupo slapyvardį, — paaiškino pasakotojas.

Sol. Gražina Apanavičiūtė ir pianistas Manigirdas Motekaitis, atlikę programą Margučio surengtame koncerte.
Jono Tamulaičio nuotr.

GRAŽINOS APANAVIČIŪTĖS KONCERTAS

Dalyvių pavargimo žymės Chicagoje

Vos savaitei prabėgus po Vilniaus operos solistų — Irenos Milkevičiūtės, Virgilijaus Noreikos ir pianistės Gražinos Bučytės — Landsbergienės koncerto, šių metų gegužės 5 d. tame pačia-

me Jaunimo centre, Chicagoje, Margutis suruošė taip pat Vilniaus operos solistės — soprano Gražinos Apanavičiūtės koncertą. Chicagos ir apylinkių lietuviai šiuo metu yra pačiame įkarštyje

— Noriu pasakyti, kad po to apdovanojimo, as tik menesį partizanavau, — kalbėjo jis toliau, — ir manęs neaplenkė nelaimė... Po vienos ofenzyvios traukėme nuo Pašėsupio. Ten buvo Viltrakių, Miknaičių kaimai. Pražygiavę porą kilometrų, priėjome naujai išpiltą kelio ruožą, kuris tęsėsi nuo Zūkų iki Sarapinų. Tuo kastinkeliu priėjome iki posūkio. O ten pasala mūsų laukė. Įskusti buvome, užrodyti. Matom — tik kepurės kepurės kareivių. Jie slepiasi už medžių. Mes metėmės iš atviros vietos į kelio kraštus. Prasidėjo susišaudymas. Mūsų vežimas su maistu nuvirto į griovį. Juk dėl maisto buvo suruošta ši operacija. Pasišaudėm pasišaudėm, niekas iš mūsų nenukentėjo. Aprimom ir mes, ir jie. Atrodė, baigėsi susirėmimas. Reikia maistą pasiimti, be jo negyvensi. Mes jau buvome gerokai pasitraukę, pabirę į dvi puses. Penki vyrai buvo pasidavę į kairę pusę, kiti penki — į dešinę. Mes, kurie buvome dešinėje, susišaukėm: „Eikim, vyrai, maisto pasiimti!“ Reikėjo pereiti per atvirą lygumėlę. Liko tik kokie penkiasdešimt metrų. Ir pasipylė šūviai. Man pataikė į šlaunį, kur buvo planšetė su šoviniiais ir tvarsčiais. Sprogstamoji kulka pataikė į kairės kojos sėdinę, sudraskė ją ir perkirto pakinkilyje arteriją. Aš šito tuomet dar nesupratau. Traukėmės, pasiekėme mišką jau netoli Zūkų kaimo. Likom čia tik keturiose. Papartis (jo tikroji pavardė Janušaitis), šunsnuikis, gyvas pasidavė, sulaužė partizanų priesaiką. Vadas Šturmas greit paguldė mane ant kailinių. Kiti draugai šūviais pristabdė rusų puolimą. Man labai bėgo kraujas. Skubiai aptvarstė, aprišo tą koją. O šūviai nesiliauja, tarška ir tarška automatai. Reikėjo trauktis, nebuvo kada apie koją čiupinėti. Eiti negaliu. Draugai paėmė mane už pažastų ir velka. Taip ir vilko per visą dieną už pažastų pakabintą, tarytum nukryžiuotą. Priėjom Baganskų kaimą. Vyrams reikia apsižvalgyti, sužinoti, kas kaime dedasi, ar nėra bolševikų. Mane paguldė į tokią įlomę. Aš išvargęs, nusilpęs. Tiek kraujo nubėgo. Atsirėmiau pušaitės ir nusvirau. Tada Šturmas susuko iš popieriaus taurelę ir pasėmė iš balos vandens — mauruoto, su vabaliukais. Įpylė į gerklę. Atsitokėjau, atmerkiau akis.

Likau vienas toje duobėje. Tik tai išgirdau — trakšt trakšt. Išsigandau, pakėliau galvą — ogi baltas zuikis juodomis ausimis. Dar gyvenime nebuvo matęs balto kiškio. Net nusišypsojau, lyg geriau pasidarė, lyg skausmas sumažėjo nuo prabėgusio zuikelio.

Vyrai sužinojo, kad kaime bolševikų nėra. Nors ir čia, sako, buvo girdėti šūviai. Nakčiai atėjo ir kiti mūsų vyrai, kurie gyvi paspruko iš kautynių. Be to čia, Baganskų kaime, buvo numatyta kažkokia sueiga. Todėl pribuvo partizanų ir iš kitų vietovių. Labai susijaudino Pauža (jo slapyvardė Vilkas), kai sužinojo, kad tose kautynėse krito jo brolis. Šaulio brolių irgi palikome nukautą. (Jie abu kilę iš Žečkalnių kaimo.)

(Bus daugiau)

ruošiantis sutikti Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos pirmininką Vytautą Landsbergį ir artėjančią muzikos šventę. Buvo nuogastauta, kad gali būti per mažai svečių solistės Apanavičiūtės koncerte, bet radijo Margučio vedėjo Petro Petručio pastangomis, publikos prisirinko pakankamai.

Sopranas Gražina Apanavičiūtė yra žinoma Vilniaus operos solistė, dainuojanti nuo 1968 metų Vilniaus operoje, baigusi 1969 m. konservatoriją, nusipelnusi liaudies artistė (1980). (Tokiais žinias pateikia LT. E. Papildymų tome).

Pirmoji programos dalis buvo skirta lietuvių liaudies ir kitoms dainoms, oranžuotoms A. Kačanausko (4 d.), V. Kairiūkščio (2), F. Bajo-ro, J. Tallat-Kelpšos (2) ir V. Juozapaičio (4). Įtarpoje akomponiartorius pianistas Manigirdas Motekaitis solo paskambino G. Gudauskienės tris impresijas lietuviškom patarlėm. Solistė ir pianistas sulaukė gausių katučių.

Antroje dalyje išgirdome A. Scarlatti, G. Giordani, V. Klovos Eglės ariją iš "Pilėnų", A. Račiūno Danutės lopšinę, A. Ponchielli ariją iš op. La Gioconda, G. Puccini — ariją iš op. Tosca ir R. Wagnerio — ariją iš Tannhaus. Įtarpoje ir vėl pianistas paskambino A. Tcherepnin — Op.85 iš dvylikos preliudų.

Ir vėl publika palydėjo gausiais plojimais ir išprašė "biso", o rengėjų vardu buvo įteikta gėlių puokštė.

Solistė G. Apanavičiūtė turi didelį balsą ir tinka koncertuoti didelėse salėse. Pianistas M. Motekaitis, žinomas solistų rūpestingas palydovas, ir šį kartą buvo puikus.

Po koncerto buvo vaišės kavinėje, kur publika turėjo progos susitikti su viešnia soliste ir pabendrauti.

Chicagiškė publika jau pradeda pavargti nuo gausių ir išlaidingų renginių ir nebepajėgia užpildyti salių. Jaučiasi finansinis išsisėmimas ir vyresnųjų fizinis nuovargis. Dažną savaitgalį vyksta parengimai keliose salėse — Jaunimo centre, LT Namuose, Balzeko muziejuje, Šaulių salėje, Seklyčioje ir lietuvių centre Lemonte. Publika pasidalina ir nepajėgia užpildyti salių. Kenčia rengėjai, o taip pat ir lankytojai. Nors "Draugas" renginius skelbia kalendoriuje, bet rengėjai ne visada juo vadovaujasi, o vėliau kaltina lietuvius, kad jų renginių neremia. Ateina laikas veikti apdairiau, kad nepakenktumėm sau ir kitiems.

(aj)

VIENAS IŠ MŪSŲ NEGRĮŽTAMAI IŠĖJO...

Su Vitu Gerulaičiu atsisveikinant

Jonas P. Lenktaitis

Gegužės 2 dieną, širdies smūgio ištiktas, staiga mirė buvęs Lietuvos ir Baltijos valstybių teniso meistras Vitas Gerulaitis. Velionis buvo gimęs Galkiemyje, Kaupiškio valsčiuje, Vilkaiviškio apskrityje. Staigi mirtis ištiko antrą valandą pietaujant prieš jo įstaigą esančioje valgykloje. Ten buvę pasakoja, kad nebaigęs valgyti užsakytus patiekalus sukniubo ant stalo. Nedelsiant atvykusi greitoji pagalba į ligoninę spėjo nuvežti dar gyvą, tačiau daktarų pastangos išlaikyti gyvybę buvo nesekmingos.

1933 metais Vitas baigė Kybartų Žiburio Gimnaziją. 1934 metais atvyko į Kauną studijuoti V.D. Universitete ir gavo tarnybą Švietimo ministerijos žinyboje. Greitai susipažino su Kauno sportininkais.

Būdamas nedidelio ūgio, lengvo svorio, gyvas ir judrus, gimnazijoje priklausė lengvosios atletikos sportininkų grupei. Ieties metime jis buvo pirmaeilis. Už kiek laiko ietimi susižeidęs koją turėjo laikinai atsisakyti ieties metimo. Tą laiką išnaudojo stalo teniso žaidynėms ir prie ieties metimo jau negrįžo.

1934 m. jo atvykimas į Kauną studijuoti sutapo su prieš pora metų įkurtą Lietuvos Kūno Kultūros Rūmų veiklos pradžia. Nežiūrint Karolio Dineikos pastangų jį grąžinti prie ieties ar krepšinio, jis įstojo į Kauno Teniso Klubą, turėjusį šalia K.K. Rūmų teniso aikštes. K.T. Klube susipažino su Kauno sportininkais ir įsijungė į stalo teniso grupę. Netrukus jis susilygino su pranašesniais grupės žaidėjais.

Reikia pastebėti, kad tuo laiku Lietuvos stalo tenise pirmavo Kauno Žydų klubas "Makabi". Draugiškose žaidynėse Makabi klubui pralaimėjus, užsibaigė ir jų laikytas stalo teniso pirmavimo "monopolis". To pasekmėje, K.T. Klubas stalo teniso grupė greit išėjo į tarptautinių žaidynių areną.

Nutaręs sportui skirtą laiką naudoti išimtinai lauko tenisiui, greit išiliejo į pirmą eilių žaidėjų eiles ir netrukus juos pralenkė – tris kartus iš eilės laimėdamas Lietuvos lauko teniso čempiono titulą. Paskutiniaisiais metais prieš Lietuvos okupaciją, laimėjo ir Baltijos valstybių lauko teniso meistrerio titulą. Apie jo nusistatymą susikaupti lauko tenisiui jis vieną kartą taip kal-

A.a. Vitas Gerulaitis Apreiškimo Parapijos bažnyčioje.
V. Maželio nuotr.

bėjo: "Vieną vakarą, po žaidynių, atsitiktinai sutikęs K.K. Rūmų sumanytoją ir direktorių, pulkininką, medicinos daktarą Antaną Jurgelionį. Jis pastebėjo, kad Vitas per mažai dėmesio kreipia į lauko tenisą. Tai karališkasis sportas, atsakęs jam Vitas, turėdamas mintyje Švedijos Karalių Gustavą V, nežiūrint kad jam tuo metu buvo jau virš 80 metų, lauko teniso puoselėtoją ir entuziastingą žaidėją. Jis būti Karaliūm gimė, o tu gali pats sau teniso karaliaus karūną užsidėti, pasakęs jam dr. A. Jurgelionis ir nuėjo savo keliu". Ar šis A. Jurgelionio pasakymas turėjo kokios nors reikšmės Vitui, nežinau.

Į Ameriką atvyko 1948 metais. Pradžia buvo sunki. Kad pragyventų, įsigijo sunkvežimį ir kurį laiką vertėsi prekių ir baldų pervežimu. Pripratęs prie sportininko drausmės, laiką susiskirstė, kad liktų ir sportui. Praėjęs per keletą neapmokamų teniso mokyklų kaip instruktorius ar mokytojas, sporto specialistų buvo pastebėtas ir pakviestas į garsųjį Flushing, Queens teniso centrą, kur jis išbuvo ligi paskutiniųjų savo gyvenimo dienų. Buvo skaitomas vienu iš kompetingiausių Amerikos teniso mokytojų. Tai buvo aišku ir iš šermeninę, bažnyčią ir kapinių koplyčią susirinkusių gausumo, amžiaus, socialinės padėties ir profesijų skirtumo.

Mokiniai juo pasitikėjo ir klausė jo nurodymų. Jo

metodas, buvo praktiškas aiškinimas, o dėsniai visiems suprantami nežiūrint mokinio išsilavinimo. Tai buvo jo sukurta teniso mokymo teorija. Gaila, kad liko neužrašyta.

Penktadienį, gegužės 3 d. V. Gerulaitis jau buvo pašarvotas Beney Funeral Home koplyčioje, Soyosset, Long Island. Paskutinę pagarbą pareikšti prisirinko pilna šermeninė. Daugumoje nelietuviai. Prie karsto meldėsi kun. Jonas Pakalniškis, buvęs Apreiškimo Parapijos klebonas.

Šeštadienio rytą karstas buvo atvežtas į Apreiškimo Parapijos bažnyčią Brooklyne gedulingiems pamaldoms. Koncelebravo kunigai Jonas Pakalniškis, Kazimieras Pugevičius ir Stasys Raila. Auką nešė sūnus Vitas ir duktė Rūta. Karstas buvo perjuostas Korporacijos Neo - Lithuania spalvų juosta, ant kurių buvo uždėta korporacijos kepuraitė ir trys raudonos rožės perjuostos tautinių spalvų juostele su užrašu "Brangiam Vytautui, Kolegos ir Filisteriai Neolitanai". Gedulingų pamaldų metu giedojo, šiuo metu Amerikoje viešinosios lietuvių dainininkės, Aldona Kisielienė ir Asta Kriščiūnaitė. Joms vargonais palydėjo G. Bukauskienė.

Gedulingoms pamaldoms į bažnyčią atvyko apie 100 asmenų. Aštuoniasdešimt procentų iš jų buvo kitataučiai ir ne R.K. tikybos. Pamaldos bažny-

čioje ir maldos koplyčioje vyko lietuvių kalba. Lengva buvo išskaityti jų akys ir veiduose sielvartą išreiškiantį klausimą "Kodėl Jis"? Taip galvoja ir likę Vito draugai.

Po mišių daugelio automobilių procesija važiavo Long Island greitkelio į St. Charles kapines už 50 mylių nuo bažnyčios. Koplyčioje maldas sukalbėjo filisteris dr. Bronius Nemickas. 1935 metais jam esant Korporacijos vyriausios valdybos pirmininku velioniui buvo įteiktos korporacijos spalvos. Taigi, natūralu, kad jis ir atsisveikino su jaunesniu kolega šį kartą visam laikui. Kalbėdamas iškėlė velionies atsielėjimą laimėjimus sporto srityje ne tik sau bet ir lietuvių tautai. Jo kaip sporto mokytojo palikimą svetimtaučių tarpe pabrėždamas ir dar jauno sportininko, sūnaus Vito, nueitą kelią tarptautinėse varžybose, kur jo lietuviškoji kilmė visuomet prisimenama. Tai buvo korporacijos nario laidotuvs, kokios yra įmanomos išėvijoje sąlygose.

Šeimai, laidotuvių metu talkino dr. Jonas P. Lenktaitis ir korporacijos vieneto valdybos nariai.

Apie jo mirtį trumpai buvo rašyta gegužės 5 d. New York Times dienraštyje. Pabrėžta jo teniso karjeros atsiekimai, ypatingai atkreipiant dėmesį į jo sugebėjimus mokyti ir parengti jaunus žaidėjus siekiančius šioje sporto šakoje tobulumo.

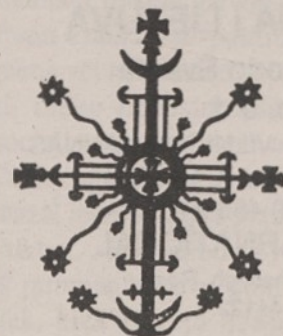
Šeimos vardu atsisveikino duktė Rūta. Kalbėjo trumpai. Kalbėjo, kaip dabar kalba daugelis jaunųjų. Baigdama pakvietė laidotuvių dalyvius pietums.

Atėjo laikas skirstytis. Išėjo jo draugai. Išėjo ir jo žmona Aldona su savo 92 metų motina. Išskubėjo sūnus Vitas su seserimi Rūta. Koplyčioje neliko nei vieno asmens. Tik abiejose pusėse keltuvo, laikančio karstą, stovėjo žvakidės ir geltono metalo vazos, į kurias paskutinį kartą, praeidami pro karstą, kiekvienas idėjo raudoną trumpakotę rožę.

Anksčiau nepajusta šalto – šurkštaus oro srovės kelis kartus papūstos iš kamų. Išėjau ir aš uždarydamas ko plyčios sunkias stiklo duris. Uždaręs dar kartą pasižiūrėjau į artimą jaunystės draugą, dabar jau užvožtą karstą, paliktą vienam keliauti amžinybėn...

Prie A.a. Gerulaičio karsto Neo Lithuania Korporacijos atstovai – Dr. J. P. Lenktaitis, Dr. Bronius Nemickas ir Giedrė Kumpikaitė.
V. Maželio nuotr.

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS

MARQUETTE FUNERAL HOME

Marquette Funeral Home
2533 West 71st Street
Chicago, Illinois 60629
1-(312)-476-2345

Petkus Funeral Home
1410 South 50th Avenue
Cicero, Illinois 60650
708-863-2108

Hills Funeral Home
10201 South Roberts Road
Palos Hills, Illinois 60465
708-430-4455

Petkus-Butkus Funeral Home
1446 South 50th Avenue
Cicero, Illinois 60650
708-652-1003

Visus laidotuvių namus galite pasiekti
skambindami 1-(312)-476-2345

ANTHONY B. PETKUS
DONALD A. PETKUS

DONALD M. PETKUS
LAWRENCE C. GASUNAS

Kapitonui Tomui Dundzilai grįžus

Atlikęs karinę prievolę savam kraštui, iš Saudi Arabijos grįžo kapitonas Tomas Dundzila. Ten buvo kietas karas. Liejosi kraujas, žiaurios pasėkos ir baimė. Su širdies skausmu motinos, žmonos ir artimieji į karo audrą išleidžia sūnus, vyrus bei tėvus einančius, net prieš savo norą kovoti, kada reikia ginti valstybės reikalus. Tomas sakė, jog skaudžiausias momentas jo gyvenime buvo atsisveikinimas su tėvais išvažiuojant į nežinią, nežinojimą į kokią krantą jo gyvenimas bus nutrenktas. Kalbėdamas draugų tarpe, amerikiečių mokyklose (gaila, bet lietuvių nebuvo pakviestas) drąsino jaunimą nesivaržyti, dažnai ir viešai apkabinti ir pabučiuoti tėvus, išreiškiant jiems savo meilę ir padėką. Matėme jo motinos Dalios vidinį skausmą septynių mėnesių laikotarpyje, jautėme kaip labai jai buvo reikalingas paguodos žodelis iš kitų, bent mažos vilties suteikimas sulaukti sūnų grįžtantį sveiką iš karo.

Tomas šeimoj užaugo lietuviškoj dvasioj, kur nuo mažens buvo įjungtas į lie-

tuviškas dainas, papročius, tradicijas. Visa šeima atsidavusi lietuviybės išlaikymui, Lietuvai ir lietuviams su meile dirba skautų organizacijoje, jaunime, lietuviškos spaudos išlaikyme. Tėvas Antanas Dundzila yra nuolatinis Dirvos bendradarbis. Tomas, būdamas toli nuo savo idėjos draugų ir artimųjų, atliekamu nuo pareigų laiku, atsakinėjo į laiškus visiems, kurie jam siuntė keletą parašytų žodžių ar kokią menką prisiminimą. Daugiausia rūpinosi skautiškom problemom, susirašinėjo su kitais skautų vadovais, ruošėsi vėl jaunimui skiepyti meilę Dievui, Tėvynei ir Artimui, išmokyti aukotis kito žmogaus labui.

Būdamas labai jautrus visos žmonijos kančioms, Tomas pabrėžia savo pergyvenimą, kad lietuvių tautos žmonės tebėra pavergti. Jis daugiau, negu jo kariuomenės draugai supranta, jog žmogus yra gimęs laisvu, nori ir būti laisvas.

Tikrą, nesuteptą, laisvę myli tik geri žmonės. "Fronto linijose, kada eini prieš savo prigimtį, išmoksti negalvoti jog žudai žmones,

Kapt. Tomas Dundzila apdovanojo Justiną ir Kristiną Jonušus pasižymėjimo ženklų kopijomis, kaip padėką už siunčiamus jam laiškelius, kada jis buvo fronte.

nes kovoji už laisvės idėją, kuri dažnai pasiekama tik per kraują" sako Tomas.

Vienoje, vaikams skirtoje eilėraščių knygoje radau žodžius: "Mamyte, karas jūk negeras, kada tėtė grįžo su lazda." Karas ne tik negeras, bet žiaurus, baisus ir nelauktinas.

Praslinko kruvinos dienos, kurias mes su baime stebėjome televizijos ekrane, nenorėjome pamatyti

Tomo veido ar vardo žuvusių tarpe, kasdien mintimis prašėme Aukščiausiojo malonės gražinti jį į mūsų, ypač tingai jaunimo tarpą.

Tomui, tau ir kitiems draugams, linkime užmiršti baisias, dažnai bejausmes dienas ir vėl grįžti į gyvenimą su šypsena ir meile kitam žmogui, kurios tau nestinga.

Irena Kriaučeliūnienė

Žette balandžio 1 d. laidoje. Tauras yra Dalios ir Lino Stonių sūnus.

MIRTIES SUKAKTIS

Balandžio 29 d. suėjo 14 metų kaip iš mūsų tarpo atsiskyrė ir visuomenės veikėjas ir žurnalistas Vladas Mingėla. Balandžio 28 d. Šv. Antano parapijos bažnyčioje kun. Alfonsas Babonas už jo vėlą aukojo Šv. Mišias. Giedojo parapijos choras, kuriame gieda vėlionio žmona Lidija Mingėlienė. *A. Grinius*

VISI SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

siunčiami su pristatymu į namus pagigintomis kainomis.

Rūbai, maistas, vaistai – **KIEKIAI NERIBOJAMI, MUTTO NĖRA.**

Savo daiktus siųskite mums paštu arba UPS.

TRANSPAK,

2638 W 69th St. Chicago IL. 60629
312-436-7772

Kapt. Tomas Dundzila prisega motinai Daliai savo išleitenanto į kapitono pakėlimo ženklą.

SPECIALI EKSKURSIJA Į LIETUVĄ

IV Pasaulio Lietuvių Sporto Šventė
Liepos 24 – Rugp. 6 d.

CLEVELAND – N.Y. – HELSINKI – VILNIUS – KAUNAS

Ekskursiją koordinuoja Vytautas A. Staškus
(216) 991-3321 arba (216) 486-2475

TRAVEL AGENTS INTERNATIONAL

Van Aken Center, 20320 Farnsleigh Road
Shaker Heights, Ohio 44122

VASAROS SEZONO ATIDARYMAS

Gegužės 19 d. įvyks Šv. Jūro Šaulių kuopos vasarvietėje "Pilėnai" vasaros sezono atidarymas. Moterų vadovės Onutės Selenienės vadovaujamos šaulės priekės kugelio, privirs cepelinų ir pagamins kitų įvairių gardumynų. Veiks baras ir bus turtingas dovanų stalas.

Vartai bus atidaryti nuo pat ryto. Švyturiečiai visus kviečia ir laukia.

ŠAUDYMO PIRMENYBĖS

Gegužės 18 d. Geneva, Ohio įvyks ŠALFO šaudymo sekcijos, kariško kalibro šautuvais pirmenybės. Pradžia 10:00 val. Šaudymą organizuoja ir praveda Algis Garliauskas. 60 rekordinių šūvių iš jų 20 galima šauti su optiniais taikykliais "Scop". Smulkesnę informaciją galima gauti pas Algį Garliauską, 20550 Ball Ave, Euclid, Ohio 44123, Tel. 216-486-6987.

LAIMĖJO DŽIUDO PIRMENYBES

Tauras Stonys, Troy gimnazijos mokinys, laimėjo JAV džiuo sporto pirmenybes. Tauras šio mėnesio pabaigoje vyks į Japoniją ir dalyvaus džiuo pirmenybėse. Varžybose dalyvaus pagrindiniai džiuo specialistai iš Japonijos, So. Sąjungos, Vokietijos ir kitų kraštų.

KAUNAS MEDICAL ACADEMY & NORTHEASTERN UNIVERSITY

offers its

CONTINUING EDUCATION SEMINAR IN LITHUANIA FOR PHARMACISTS

15 Hours Credit for Continuing Pharmaceutical Education
JUNE 9-17

Pharmacists, their families, relatives and friends are invited to participate. There will be sightseeing programs in Kaunas, Druskininkai and Vilnius for non-seminar participants.

Tour price.....\$ 1,849.00 from Boston & New York
Continuing Pharmaceutical Education Fee
for Seminar Participants.....\$150.00

Seminar Faculty: Dr. Barry Bleidt, Professor of Pharmacy
Administration Xavier University, New Orleans, LA.

Algirdas J. Lukosevičius, R. Ph., Director of Medical
Research Medical Education Network, New York, NY.

Dr. Michael Montagne, Professor of Social Pharmacy
Northeastern University, Boston, MA.

Dr. Eduardas Tarasevičius, Dean of Pharmaceutical
Faculty Kaunas Medical Academy, Kaunas, Lithuania

For more information, please contact:

BALTIC TOURS
77 Oak St., Suite 4
Newton, MA 02164

DOOR TO DOOR
PARCEL SERVICE TO

UKRAINE - LITHUANIA - LATVIA - ESTONIA
BYELORUSSIA - MOLDAVIA - CRIMEA
LENINGRAD, MOSCOW

- Money
- Car sales
- Flower delivery
- We send parcels with used and new clothing minimum 5kg or 12lbs. NO MAXIMUM LIMIT.
- Standard food parcels - regular and express

INTERPOSTMIR CO.
1055 Broadway, Buffalo, N.Y. 14212
Tel. (716) 894-9880

PRIEŠ 20 METŲ NETEKTA ANTANO JONAIČIO

Lietuvos generalinio štabo majoras Antanas Jonaitis mirė 1971 metais kovo mėn. 25 dieną. Šiomet paminėta jo 20 metų mirties sukaktis.

Antanas Jonaitis gimė 1899 metais lapkričio 18 dieną, stambaus Suvalkijos ūkininko šeimoje. Tėvai turėjo du sūnus, tris dukteris. Du ūkius ir malūną. Tėvas jau nuo pat vaikystės įtaigojo savo sūnus rūpintis ypatingai tuo ūkiu, kuris bus jam skirtas (abiems sūnum paskyrė po ūkį). O malūną planavo pasilikti sau, kad senatvėje turėtų pajamų.

Vyriausias sūnus Antanas paprašė tėvo, kad jis parduotų jam skirtą ūkį ir už tuos pinigus leistų jį į mokslo. Nelengva buvo tėvą įtikinti, bet kadangi pirmojo karo metu buvo sunku išlaikyti ir tvarkyti du ūkius, tėvas sutiko su sūnaus troškimu, kad jis bus Lietuvos karys. Tėvas pardavė ūkį ir Antanas pradėjo siekti savo pasirinkto karo mokslo.

Antanas baigęs ketvirtąją karo mokyklos laidą tapo Lietuvos kariuomenės leitenantu. Kai jis grįžo aplankyti tėviškę, su gražia karininko uniforma, tėvas jį apkabino, apsverkė ir apsidžiaugė, kad jo sūnus yra Lietuvos karininkas. Tai buvo 1922 metai. 1923 metais su ginklu rankoje išėjo savanoriu padėti Klaipėdos sukilėliams išsivaduoti iš Vokietijos valdymo ir prisijungti prie Lietuvos.

Grįžus, prasidėjo jo kariška tarnyba. Vienus metus pabuvęs devintam pulke leitenanto pareigose ir kaip gabų vyrą vadovybė pasiuntė į Karo Technikos mokyklą Kaune, kurią sėkmingai baigęs įsigijo karo inžinieriaus vardą. Antanas buvo nepaprasto darbštumo ir pareiginumo žmogus. Buvo perkeltas Panevėžin į ryšių batalioną.

Būdamas Panevėžyje vedė mokytoją Izabelę Barniškaitę. Po keletos metų susilaukė dukrelės Rimgailės.

Antanas Jonaitis generalinio štabo majoro uniformoje

Čia abudu galvojo, kad bus daugiau laiko praleisti su šeima. Bet kur tau. Pulko vadas Giedrius, įvertindamas jo gabumus liepė jam ruošti laikyti egzaminus į Karo akademiją. Tai buvo didelė užduotis. Nes drauge turėjo atlikti savo kasdienes pulko pareigas – ryšio leitenanto, ir tik vakarais ruošti. Kaip jis sakydavo "Ką darai, daryk gerai", nes buvo skautas nuo gimnazijos laikų. Egzaminai jam pasisekė. Iš 60 kandidatų priėmė tik 25 asmenis. Karo akademijoje mokslas tęsėsi tris metus. Ją sekmingai baigęs buvo paskirtas į Generalinio štabo antrąjį skyrių Kaune. Buvo pakviestas ir du metus dėstė Aukštesniojoje Technikos Mokykloje, Kaune.

Antanas mėgo spaudą ir mokslą. Kiekvieną laisvą valandėlę išnaudodavo rašydamas kariškomis temomis į Kardą ir į Karį. Jei kas prisimena, tai beveik kiekvienam Kardo ir Kario numerį rasdavai A.J. pasirašytą straipsnį.

1940 metais rusams užėmus Lietuvą ir panaikinus Lietuvos kariuomenę, jis išvyko į savo tėvų ūkį. Vienas iš antro skyriaus puskarininkių, kuris buvo taurus

lietuvis, paskambino Antanui, kad tas skubiai ateitų prie Iglulos bažnyčios. Kai jis nuėjo, jam padavė paką dokumentų. Tai buvo Antano tarnybos byla. Kitą dieną tą skyrių užėmė rusai. Neradę Antano bylos, jie nežinojo, kad čia dirbo koks majoras Antanas Jonaitis.

Beveik visus antro kariuomenės štabo karininkus rusai suėmė ir išvežė į Rusiją, o kitus sukišo į kalėjimus. Tas geras puskarininkis jį išgelbėjo nuo suėmimo ir sunaikinimo.

Antanas buvo žmonių ir bendradarbių mylimas už savo tiesumą ir gerą širdį. 1940 metų birželio 11 dieną vienas Antano pažįstamas žydas atėjo iš Kudirkos Naujesčio (5 kilometrai) pėsčias ir apie pirmą valandą nakties pabaladojo jam į langą tėviškės ūkyje, pasakydamas, kad tuoj pat iš ūkio išvyktų. Antanas jo paklausė ir tik mamai pranešęs viduryje nakties dviračiu išvyko į Kauną, kur gyveno jo žmona Izabelė ir dukrelė. Tą patį rytą, jam išvykus, atvažiavo sunkvežimis su rusų kariais jo suminti. Neradę, išvyko kitų aukų ieškoti. Tuo būdu išsigelbėjo nuo Sibiro.

Prasidėjus karui, vokie-

čiams užėmus Lietuvą, Antanas buvo paskirtas laikinosios Lietuvos valdžios Vidaus Reikalų ministerijos savivaldybių referentu. Tose pareigose išbuvo apie du metus. Vokiečių vadovybė įsakė Vidaus Reikalų Ministerijai surašyti rusų turtą Lietuvoje. O tasai turtas turėjo pereiti vokiečių žiniai. Vokiečiai vadino rusų turtu viską, kas priklausė Lietuvos valdžiai, bet ne privatiems asmenims. Tai visi Lietuvos valdžios pastatai, mokyklos, teatrai, įstaigų namai ir t.t. Antanas šią neteisybę labai pergyveno, nes čia buvo laisvos Lietuvos turtas, o ne rusų. Tada jis atsisakė iš referento pareigų ir vėl išvyko į savo tėviškę pasakęs, kad tame sąraše jo pavardės nebus. Rusams grįžtant atgal į Lietuvą, Antanas su šeima išvyko į Vokietiją.

Vokietijoje gyveno Regensburge ir Scheinfelde. Čia buvo paskirtas lagerio vadovu ir tas pareigas sąžiningai vykdė iki išvykimo į Ameriką. Būdamas gimnazijoje. Antanas priklausė trimis organizacijoms: skautams, ateitininkams ir šauliams. Gyvendamas Panevėžyje buvo skautų tunto tuntininkas. Turėjo skautininko laipsnį.

Visa Antano ir Izabelės šeima skautai. Iš kairės duktė Rimgailė, Antanas Jonaitis, Donatas Nasvytis (žentas), Mega Barniškaitė, Izabelė Jonaitienė. Antroji eilė anūkės: Audrutė ir Rūtelė V. Bacevičiams muotr.

Vos atvykęs į Regensburgą jis sukviatė visus tame mieste esančius skautininkus ir ragino atkurti skautų organizaciją, kuri vokiečių buvo uždaryta. Skautininkai nutarė skautų organizaciją atkurti išeivijoje ir paprašė Antaną būti tuntininku. Kada jau buvo tuntininkas, bet nebuvo nė vieno skauto Antanas taip įpareigojo visus skautininkus, kad per kelis mėnesius jau buvo tuntas su 200 narių. Tai buvo lyg atgijimas po sunkios ligos. Praėjus metams po to pirmojo sušaukto posėdžio, 150 skaučių davė įžodžius. Šventėje dalyvavo du vyskupai: Brizgys ir Padolskis. Tai buvo žmonių

pasiaukojimas darbui ir su-manau vadovo organizavimo išdava. Tai buvo retai įspūdinga skautų diena.

1949 metais balandžio 28 dieną atvyko su šeima į Ameriką ir apsigyveno New York'e, o vėliau Clevelande. Čia ir vėl su visu ryžtu įsijungė į lietuvišką darbą. Su didžiausiu pasiryžimu rinko aukas, tuo laiku besikuriančiam Lietuvos Fondui. Įkūrė Vasario 16-tos gimnazijos rėmėjų būrelį, kuris ir šiandien dar tebeveikia. Su kitais kariais įkūrė Karių Ramovę ir buvo ilgametis jos pirmininkas. Rėmė ir organizavo paramą radio valandėlei, šauliams, bendruomenei ir Altui. Dirbo lietuvišką darbą visur, kur tik jo pagalba buvo reikalinga. Priklausė Clevelande Skautininkų draugovei.

Susilaukė dvių anūkių: Audrutės ir Rūtelės, kurios abidvi gražiai kalba, rašo ir skaito lietuviškai. Abi baigė lituanistines mokyklas.

Lankydamas Vilkaviškio ir Marijampolės gimnazijas Antanas buvo toj pačioj klasej su vyskupu Padolskiu, vyskupu Brizgiu ir Salomeja Nerim.

Jo kuklūs darbai, bet su meile ir su kaupu atlikti, įra-

šyti kariškoj ir skautiškoj spaudoj. Gal kas nors ir kada nors prisimins jo lietuvišką širdį ir paseks jo pavyzdžiu. I.J.

ROMAS PUKŠTYS VĖL VYKSTA Į LIETUVĄ gegužės gale. PERVEDAMI DOLERIAI, PALIKIMAI jūsų giminėms ir draugams. Perveža dokumentus ir vaistus mažais kiekiais. Atsiskaityti iki gegužės 21d TRANSPAK, 2638 W. 69th St., Chicago, IL 60629, tel. 312-436-7772.

1965 Lietuvių Bendruomenės valdyba. Iš kairės: Feliksas Eidimtas, Bronius Bernotas, Kazys Karpis, Antanas Jonaitis ir Algis Pautienis V. Plodzinsko nuotr.

A + A

VYTAUTUI GIEDRAIČIUI

mirus, su gilia užuojauta drauge liūdime su jo mylima gyvenimo drauge ANYTA ir vaikais: KASTYČIU, EGLE, RŪTA ir jų šeimomis.

Kas vieną kartą jį pažino, jo negalėjo pamiršti.
Ilsėkis ramybėje, mielas VYTAUTAI.
Tavo draugai iš Los Angeles

*Danutė Alseikienė
Vladas Gilys
Laima ir Emanuelis Jerašūnai
Lynn ir Saulius Juodvalkis
Petras Maželis
Mirga ir Kęstas Pažemėnai
Angelė ir Algis Raulinaičiai
Kleva ir Jonas Vidžiūnai*

*Valė Barauskienė
Ramona Gricius
Aldona ir Vincas Juodvalkiai
Marija ir Gasparas Kazlauskai
Regina ir Antanas Pavasariai
Julija ir Jonas Petroniai
Raisa ir Pranas Urbanai*

KULTŪRĖJAME

Vladas Vijeikis

Mudu su Florijonu labai sutinkame kas liečia lietuvišką kultūrą. Dažnai pavar tome įvairius kultūringus žurnalus ir šiek tiek pakritikuodami imame komentuoti kiek mūsų galvos išgali.

Net bolševikų siautėjimo laikais, pavartydavome Lietuvoje spausdintus žurnalus Florijono žodžiais tariant: "Reikia pažinti ne tik draugus, bet ir priešus".

Taigi pavartydavome žurnalus. O ypatingai patiko "Nemunas". Ne viską gali skaityti. Ne viskuo tikėti,

MAIRONIS

(Atkelta iš 5 psl.)

viskas bus gerai, žmonės netrukus pradės dirbti, auginti vaikus, grožėtis gamta... Aš šiuos metus nieko negalėjau eiliuoti, nes man atrodė gėda rašyti apie saulėlydį, sodo šlamesį, per knygą ropojančią boružę, kai žmonės prakalbo apie savo skaudulius, žaizdas, tremtį... Netrukus ir Mai-ronis trauksis į savo klasikos zoną, amžinas ir didingas lauks naujų sąjūdžių ir herojinių Lietuvos laikotarpių...

Kalbėjosi Antanas Gudelis

bet vaizdų buvo apstu. Gali susidaryti šokių tokią nuomonę.

Po "glasnost" Nemunas šiek tiek pasikeitė. Florijono žodžiais pakrypo kažkur į dešinę. Florijonas mėgsta šį žodį, nors nežino tikros jo prasmės.

Aną dieną mudu su Florijonu ėmėme vartyti naują, išsilaisvintą Nemuną. Pro visas blokadą prasiskverbęs ir jis mus pasiekė. Baisiai nudžiugę. Florijonas šiai iškilmingai progai net bent geresnio konjako bonką nupirko. Bonka buvo ne didelė. Mat Florijono žodžiais, ir visų Amerikos ekonomistų teigimu, dabar Amerikoje siaučia resesija. Tad nėra ko švaistytis. Bet ne apie tai eina reikalas.

Taigi, mudu su Florijonu ėmėme vartyti "Nemuną". Po kelių puslapių atsivėrė neapsakytas vaizdas. Moters figūra. Maždaug nuo bambos iki kelių. Nuoga, spalvota. Florijonas tokių vaizdų nebuvo matęs.

Matėme šio ir to. Bet tokio paveikslo neteko užtikti nei Dirvoje, nei Drauge. Florijonui labai patiko.

– Va, tai pažanga. Čia tau ne tik kultūrinius jausmus kelia, bet ir kitokių ne-

užmiršta. Ką tu apie tai manai?

Nenorėdamas atsilikti nuo Florijono kultūrinių ar biesas žino kokių dar polėkių, pritariau jo entuziazmui. Tik bandžiau dar nukreipti jį į tolimesius puslapius kur dar didesnės kultūros lobių galėtume rasti. Bet Florijonas taip įkibo į tą puslapį, kad negalėjau nė atitraukti. Aš jį supratau. Čia tokia naujiena lietuviškoje spaudos kultūroje.

Šiuo kultūros apraiškos momentu tarpduryje pasirodė Florijonienė. Ji visados atsiranda neriekalingais momentais. Florijonas norėjo nuslėpti savo kultūrinę apraišką. Bet nėra to dalyko, ką gali nuo žmonos nuslėpti. Anksčiau ar vėliau išaiškėja. Ir Florijonienė tuojau pat išaiškino Florijono ekstazės priežastį. Žvilgterėjusi į "Nemuno" kultūringą vaizdą, pakraipė pečiais ir sako:

– Na ir kas? O kam tau, Florijonai į "Nemuną" žiūrėti, jeigu gali mane gyvą matyti. Tik ne tu! – riktelėjo Florijonienė, pastebėjusi mano klausiamą žvilgsnį.

– O kodėl ji nerodo savo veido? – labai apgalvojančiai paklausė Florijonienė.

– Ji rodo, ką turi geriausio, – kukliai įsiterpiau ir tuojau pat pasigailėjau išsižiojęs.

A. A.

DR. KAZIMIERUI PAUTIENIUI

mirus, gilią užuojautą reiškiame Jo sūnui ALT Clevelando skyriaus pirmininkui ALGIMANTUI, visiems giminėms ir artimiesiems.

*LB Clevelando Apylinkės
Valdyba*

AMERICAN EXPORT-IMPORT INC.
Chicago, Ill. 60441, U.S.A.

Canadian European Export-Import Co.
404 Roncesvalles Ave., Toronto, Canada M6R 2M9
Tel. (416) 534-3860, Fax (416) 533-4910

Siunčiame siuntinius į Ukrainą, Lietuvą, Latviją, Estiją, Gudiją, Moldaviją, Krymą, Leningradą, Maskvą

Tikra naujiena – niekad nebuvo taip daroma

- **Garantuotai žemiausios kainos,** siuntinius pristatome į namus – patikimas, patikrintas patarnavimas.
- **Visos kainos įskaitomos į persiuntimą,** gavėjas nieko nemoka.
- **Siunčiame naujų ar senų drabužių** siuntinius, nemažesnius 5 kg. ar 12 svarų.
- **Siunčiame maisto siuntinius** – reguliariai ar skubiai, pristatoma per 2-3 savaites.
- **Persiunčiame pinigus** – tiesiog iš rankų į rankas jūsų norimam asmeniui.

• **Pasiunčiame gėles**
• **Parduodame automobilius** visoje Rusijoje pristatome mamą
Mūsų Centrinis Biuras JAV

R & R INTERPOSTMIR CO.
1055 Broadway,
Buffalo NY 14212
Tel. (716) 894-9880

• ŠV. KAZIMIERO LI-
TUANISTINĖS MOKYK-
LOS metų užbaigimas įvyks
6:30 v.v., šeštadienį birželio
1 d. Dievo Motinos parapi-
jos didžioje salėje. Visi
nuoširdžiai kviečiami atsi-
lankyti mokyklos užbaigi-

mo programoje ir paben-
drauti su mokiniais, moky-
tojais ir tėvais.

• CLEVELANDO MIES-
TO MERO KABINETE, ge-
gužės 8 d. su spauda ir
kvietais svečiais, buvo su-
pažindintas naujas Etninių

Clevelando miesto Michael White (viduryje) iš kairės naujasis etninių dir. R. J. Konisiewicz ir šalia mero I. Bublienė

Reikalų direktorius. Šiom
pareigom buvo paskirtas ir
prisaikdintas Richard J. Ko-
nisiewicz. Meras Michael
White, sveikindamas savo
kabineto naują narį iškėlė
tautybių reikšmę priside-
dant prie šio miesto bendro
gerbūvio ir palinkėjo nau-
jam direktoriui sėkmingo
darbo. Tarp kitų sveikinto-
jų buvo ir Clevelando dioce-
zijos vysk. Anthony Pilla.

Richard Konisiewicz pa-
dėkojo ir įsipareigojo dirbti
miesto ir tautybių labui. Jis
tikisi artimo bendradarbia-
vimo su tautybėmis ir jų rū-
pesčius pertiekti miesto sa-
vivaldybei.

Iš lietuvių šiose iškilmė-
se dalyvavo: Ingrida Bublė-
nė, Gaila Klimaitė, Reimun-
das Kudukis ir Jonas Nas-
vutis.

• JONAS GERARDAS
LoPRESTO š.m. gegužės
12 d. užbaigė studijas Edin-
boro Valstybiniame Univer-
sitete, Pensilvanijoje, gau-
damas bakalauro laipsnį
(BS in Education). Įspūdin-
gose išleistuvėse buvo įtei-
ti 1000 diplomų. Iš iškilmė-
se dalyvavo Jono tėvai – Mei-
lūtė Juškėnaitė LoPresto ir
prof. J.C. LoPresto. Iš Cle-

velando buvo nuvykę Jono
seneliai – Dr. Nelė ir Gerar-
das Juškėnai.

• CLEVELANDO LIE-
TUVIŲ PENSININKŲ Klu-
bo susirinkimas įvyks
birželio 5 d. (trečiadienį) 2
val. p.p., Lietuvių Namų sa-
lėje. Programoje Tėvo die-
nos paminėjimas, aktualūs
pranešimai, pietūs.

Visi pensininkai ir sve-
čiai kviečiami dalyvauti.

APARTMENT FOR RENT
LAKE SHORE –185 St. Area
Large, modern, 1 bedroom
apt. Appliances, air cond.,
new carpeting. Garage incl.,
Quiet bldg. No pets. Lease.
\$325 Per Month.

Telf. 338-3205

• IŠNOMUOJAMA dvie-
jų miegamų apartmentas
Euclid, Ohio. Tel. 481-4169.

A. A.

VYTAUTAS GIEDRAITIS,

mūsų mylimas vyras, tėvas ir se-
nelis, buvęs čiurlionietis, po sun-
kios ligos gegužės 14 d. 1991 m.,
Clevelande, baigė šią žemišką ke-
lionę.

Dideliam skausme liko žmona
ANICETA (Anita) sūnus KASTYTIS,
dukros EGLĖ LANIAUSKIENĖ ir
RŪTA MIKULIONIENĖ, visi su šei-
momis, bei kiti giminės.

Giliai prislėgti guodžiamės prisi-
kėlusio Kristaus pažadais.

Visa šeima

A. A.

VYTAUTUI GIEDRAIČIUI

buvusiam Čiurlionio ansamblio
pirmininkui mirus, reiškiame gilia
užuojautą jo žmonai čiurlionietei
ANITAI, vaikams – EGLEI, RŪTAI,
KASTYČIUI bei jų šeimoms.

LTM Čiurlionio ansamblis

Gausus Clevelando žuvininkų – Litts Anglers Club nariai, kurie ne tik žuvauja, bet remia ir sportuojantį lietuvių jaunimą.

RITA MATAS - Broker - G.R.I. - C.R.A.

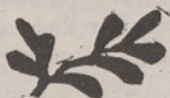

MATAS REALTORS

2412 CEDARWOOD ROAD
PEPPER PIKE, OH 44124
(216) 473-2530

18021 MARCELLA ROAD
CLEVELAND, OH 44119
(216) 486-2530

ADV. VYTAS MATAS - teisinis patarėjas

Taupa

Lithuanian Credit Union
Lietuvių Kredito Kooperatyvas
767 East 185th Street
Cleveland, Ohio 44119
(216) 481-6677

Įsikūręs Nuosavuose Namuose

Taupykite ir Skolinkitės vieninteliame lietuvių kredito
kooperatyve Ohio valstijoje.

Darbo Valandos:

Antradieniais--ketvirtadieniais nuo 9:00--4:00 p.p.
Penktadieniais nuo 9:00--6:00 v.v., Šeštadieniais nuo 9:00--3:00 p.p.
Sekmadieniais nuo 11:00--12:00 p.p. (DMNP parapijos patalpose)

Visi Bankiniai Patarnavimai

Mokame Aukštesnius Nušimčius Už:

Taupymo Skaitytas, Certifikatus, IRA, Čekių Skaityta, ir t.t.

Skoliname Geriausiomis Išsimokėjimo Sąlygomis:

Asmeniniams Reikalams, Automobilių ir Laivų Pirkimui,
Namų Remontui (Home Equity), Namų Pirkimui (Mortgages)

Parduodame pinigines perlaidas (Money Orders), Traveler's Checks,
Priimame telefono, elektros, šildymo, ir vandens sąskaitytas,
Buckeye Cards, Notaro patarnavimai, U.S. Savings Bonds, ir t.t.

*** Klekviena taupomoji sąskaita federalinės valdžios ***
apdrausta iki \$100,000.

Mūsų Tikslas: Ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas.

JAKUBS AND SON Laidojimo Įstaiga

Della E., William J. Sr.,
William J. Jakubs Jr. ir
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street, Cleveland, Ohio 44119

Tel. (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama
teikianti jaukią atmosferą rūdėsio
valandoje. Didelė aikštė automobi-
liams pastatyti.

DIRVA

ĮVYKIŲ KRONIKA

METAI NUO ANTANO GUSTAIČIO MIRTIES

Š.m. gegužės mėn. 19 d. suėjo lygiai vieneri metai nuo poeto, rašytojo Antano Gustaičio staigios mirties Bostone. Tą dieną, 10:30 val. ryte buvo laikomos atminimo Šv. Mišios, Šv. Petro Bostono lietuvių bažnyčioje.

Liūdinti žmona Aleksandra, kartu su sūnum ir jo šeima, kviečia visus a.a. Antano draugus, bei pažįstamus jį prisiminti maldose ir mintyse.

PADĖKA

Daina, lyg ta neužgestanti šviesa, gaivina žmogaus ilgesį savo tėvų žemei, pagyvina meilę saviesiems ir kartu mus visus jungia su Tėvyne.

Lietuvių fondo ruošti koncertai nuo Atlanto iki Pacifiko vandenynų, buvo svarbus įnašas į lietuvių išeivijos kultūrinį gyvenimą, kurį praturtino solistai iš Lietuvos: Irena Milkevičiūtė, Virgilijus Noreika ir pianistė Gražina Ručytė - Landsbergienė.

Lietuvių fondo vadovybė, gerai suprasdama ir įvertindama daugelio rengėjų bendro darbo pastangas, reiškia nuoširdžią padėką Lietuvių fondo igaliojiniams: Bostone - Petrui Višciniųui, Baltimorėje - Daliai Remienei, St. Petersburg - Janinai Gerdvilienei, Los Anžele - Violetai Gedgaudienei, Detroite - Vytautui Petruliui, Clevelande - Daliai Puškorienei ir Philadelfijoje L.B. pirmininkui Linui Kučui bei visiems jų komiteto nariams ir talkininkams. Taip pat dėkojame visiems globojusiems koncerto menininkus, visiems atsilankiusiems į koncertus ir ypač aukotojams, kurie ideališkai parėmė visais galimais ištekliais Lietuvių Fondo tautines - kultūrinės pastangas.

Nuoširdus ačiū už šaunius muzikinius koncertus solistei Irenai Milkevičiūtei, solistui Virgilijui Noreikai ir pianistei Gražinai Ručytei - Landsbergienei.

Pagarbą ir padėką reiškia Lietuvių fondo vadovybės vardu,
Marija Remienė L.F. Valdybos
Pirmininko pavaduotoja ir
koncertų koordinatore.

Dirva dėl Memorial dienos ir dėl Chicagoje vykstančios Dainų šventės, ateinančią savaitę neišeis. Tačiau Dirvos administracija ir redakcija dirbs, kaip įprasta, visas dienas.

Kitas Dirvos numeris išeis birželio mėn. pirmoje savaitėje.

ALDONA STEMPUŽIENĖ SU CLEVELANDO MOTERŲ ORKESTRU

Aldona Stempužienė, Clevelando labiausiai prestižinė salėje - Severance Hall, birželio 2 d., sekmadienį, 3:30 val. dainuoja su Clevelando Moterų Orkestru, Rossini kūrinį Stabat Mater.

"Su Clevelando moterų orkestru esu dainavusi savo karjeros pradžioje. Dabar

jos mane vėl susirado. Dainuosiu ir džiaugsiuos, jei klausytojų tarpe bus ir lietuvių" - rašo Aldona Stempužienė.

Klausytojų dėmesiui duos dame kiek daugiau žinių apie tą Rossini kūrinį ir visą koncertą.

Kompozitorius G. Rossini sukūrė monumentalinį kūrinį poемаi "Stabat Mater Dolorosa". Pirmą kartą jie buvo atliktas Paryžiuje 1841 metais. Kūrinys sukurtas simfoniniam orkestrui, chorui ir solistams.

Rossini muzika ir religinė drama skamba operiškai. Kančios tema interpretuojama su viltimi, liūdesiu, kartais net šypsena, bet visomet skamba žmogiškai ir žemiškai.

Gal dėl to žemiškumo po

piežius Pijus X Rossini muziką buvo įrašęs į juodą sąrašą ir uždraudęs atlikti katalikų bažnyčiose.

"Stabat Mater" susideda iš skambių chorų melodijų arijų, duetų ir kvarteto.

Šio pavasario Cleveland Womens Orchestra metiniam koncerte, kuris įvyks birželio 2 d. 3:30v. pp. Severance Hall bus išpildyti Mozarto, Bartoko, Rimsky-Korsakov kūriniai ir Rossini "Stabat Mater".

Solistai: sopranas Catherine Roberts, tenoras David Herring, bosas Robert Becker, mezosopranas Aldona Stempužienė, dirigentas Robert Cronquist.

Dalyvaus ir du chorai "Choral Arts Performing Society" ir "Chagrin Valley Choral Union".

Tavo lūpose skambėjo mūsų svajonės,
Akyse švietė pasišventimo saulė -
Vėtrose buvai vilties šviesa,
Nušvietusi mano gyvenimą -

PADĖKA

Š.m. vasario 6 d. amžinajam poilsiui užmerkė akis didžiai mylima mano žmona A.A. VALERIJA AUGINIENĖ. Gilią padėką mūsų šeima reiškia klebonui G. Kijauskui už laidotuvių apeigas, šv. mišias Dievo Motinos Šventovėje, už palydėjimą į Visų Sielų kapines.

Jacobs & Son laidotuvių namams už nepaprastai rūpestingą patarnavimą mūsų liūdesio valandose.

Karsto nešėjams: V. Čečiui J. Jasinevičiui, dr. Shapour Enfandari K. Narbutaičiui, dr. V. Mauručiiui, Tom Mc Peak, E. Suzeliui ir V. Valiui.

Dėkojame visiems atsiuntusiems gėles, aukojusiems mišių auką už a.a. Valerijos sielą, parėmusiems auka Hospice of Western Reserve, kuri mūsų šeimos sunkiose valandose ištiesė pagalbos ranką.

Ačiū visiems, pareiškusiems žodžiu ar raštu užuojautą.

Ypatingai širdingą padėką reiškiamo Vaciiui Valiui ir jo seseriai Jadvygai Matiukienei, kurie savo giliu pasiaukojimu ir krikščioniška meile suteikė mūsų šeimai didelę dvasinę paguodą.

Balys Auginas, sūnus Gintaras ir marti Kristina

A. A.

DR. KAZIMIERUI PAUTIENIUI

mirus, jo sūnams ALGIMANTUI ir MINDAUGUI, dukrai BIRUTEI, jų šeimoms ir visiems giminėms nuoširdžią užuojautą reiškiamo ir kartu liūdimė.

Edvardas ir Joanna
Cleveland Ohio Stepai

A t n a u j i n d a m i prenumeratą ir kitomis progomis Dirvai aukoję:

Glemža R., Baltimore	25.00
Valančius A. Chicago	15.00
Bacevičius S. Corona	10.00
Del Mar	10.00
Brazauskas Z., Baltimore	10.00
Dunzila T., Clarksville	100.00
Dr. Joga V., Santa Monica ..	25.00
Cibiras J. Dayton	5.00
Cicėnas K. Woodridge	5.00
Giedraitis V. Willowick	15.00
Kirkus L. Palos Hills	10.00
Lawrence E., Sylmar,	20.00
Nevulienė P. Eastlake	5.00
Raulinaitis Z. Manahawkin ..	25.00
Stankaitis J., Chesterland ...	10.00
Zotovas A. St. Pete.	20.00
Aželis A. Clev.	15.00
Gruzdys V. St. Pete.	10.00
Mischik M. N. Miami	10.00
Petrauskas JA., Santa Cruz ..	5.00
Saulaitis J. St. Pete.	25.00
Varekojis M., Chicago	37.00
Vengris J., Osterville	10.00
Saluga J., Orland Park	25.00
Pautienis MJ, W. Barnstable	10.00
Pesys A. Fairfield	15.00
Vinclovas I., Mayfield V.	5.00
Case Z. Sacramento	5.00
Grinius A., Detroit	25.00
Pesys A. Dearborn Hts.	5.00
Vakselis A. Richmond H.	10.00
Žuvautojų klubas, Clev.	20.00
Biskis G., Port Richney	25.00
Saladzius J. Rochester	25.00
Valys W. Roswell	5.00

Visiems aukotojams
nuoširdžiai dėkojame